



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΣΤΗ
ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

ΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΖΥΓΟΥΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΩΝ
ΔΑΔΑΛΙΑΡΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Λαμία έτος 2023



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΣΤΗ
ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

ΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΖΥΓΟΥΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΩΝ
ΔΑΔΑΛΙΑΡΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Λαμία έτος 2023



UNIVERSITY OF
THESSALY

SCHOOL OF SCIENCE

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE & TELECOMMUNICATIONS

THE CONTRIBUTION OF NEW
TECHNOLOGIES AND ELECTRONIC TOOLS
TO THE PROVISION OF EDUCATIONAL
SERVICES FOR PEOPLE WITH AUTISM

PISTOLI IOANNA

FINAL THESIS

ADVISOR

NIKOLAOS ZYGOURIS
ASSISTANT PROFESSOR

CO ADVISOR

ANTONIOS DADALIARIS
ASSISTANT PROFESSOR

Lamia year 2023

«Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽¹⁾, που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

1. Δεν παραθέτω κομμάτια βιβλίων ή άρθρων ή εργασιών άλλων αυτολεξεί **χωρίς να τα περικλείω σε εισαγωγικά** και χωρίς να αναφέρω το συγγραφέα, τη χρονολογία, τη σελίδα. Η αυτολεξεί παράθεση χωρίς εισαγωγικά χωρίς αναφορά στην πηγή, είναι λογοκλοπή. Πέραν της αυτολεξεί παράθεσης, λογοκλοπή θεωρείται και η παράφραση εδαφίων από έργα άλλων, συμπεριλαμβανομένων και έργων συμφοιτητών μου, καθώς και η παράθεση στοιχείων που άλλοι συνέλεξαν ή επεξεργάστηκαν, χωρίς αναφορά στην πηγή. Αναφέρω πάντοτε με πληρότητα την πηγή κάτω από τον πίνακα ή σχέδιο, όπως στα παραθέματα.
2. Δέχομαι ότι η αυτολεξεί **παράθεση χωρίς εισαγωγικά**, ακόμα κι αν συνοδεύεται από αναφορά στην πηγή σε κάποιο άλλο σημείο του κειμένου ή στο τέλος του, είναι αντιγραφή. Η αναφορά στην πηγή στο τέλος π.χ. μιας παραγράφου ή μιας σελίδας, δεν δικαιολογεί συρραφή εδαφίων έργου άλλου συγγραφέα, έστω και παραφρασμένων, και παρουσίασή τους ως δική μου εργασία.
3. Δέχομαι ότι υπάρχει επίσης περιορισμός στο μέγεθος και στη συχνότητα των παραθεμάτων που μπορώ να εντάξω στην εργασία μου εντός εισαγωγικών. Κάθε μεγάλο παράθεμα (π.χ. σε πίνακα ή πλαίσιο, κλπ), προϋποθέτει ειδικές ρυθμίσεις, και όταν δημοσιεύεται προϋποθέτει την άδεια του συγγραφέα ή του εκδότη. Το ίδιο και οι πίνακες και τα σχέδια
4. Δέχομαι όλες τις συνέπειες σε περίπτωση λογοκλοπής ή αντιγραφής.

Ημερομηνία: 20/1/2023

Ο – Η Δηλ

ΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩANNA

(1) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη παρούσα πτυχιακή εργασία μελετήθηκε πώς η τεχνολογία και τα ηλεκτρονικά εργαλεία μπορούν να συμβάλλουν στη παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε άτομα με αυτισμό. Αρχικά, έγινε ανάλυση του τι προσδιορίζουμε ΑΜΕΑ και συγκεκριμένα τι είναι ο Αυτισμός. Υπάρχουν διαφορετικά είδη αυτισμού και η εγκαίρη διάγνωση είναι ζωτικής σημασίας ώστε να υπάρξει η σωστή διαχείριση αυτών των ατόμων. Επιπρόσθετα, έγινε λόγος για τις συγχρονες τεχνολογίες και για τα ψηφιακά μέσα βελτίωσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα θεραπείας και βοήθειας. Τέλος, σε συνεργασία με τους φροντιστές που εργάζονται στη Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ατόμων με Αναπηρία στο Ν. Φθιώτιδας υλοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με σκοπό την βαθύτερη "γνωριμία" των ατόμων με αυτισμό μέσα από τα μάτια των φροντιστών τους.

ABSTRACT

In this thesis it was studied how technology and electronic tools can contribute to the provision of educational services to people with autism. Firstly, an analysis of what we define ASD and specifically what Autism is. There are different types of autism and early diagnosis is vital in order to have the right management of these individuals. In addition, modern technologies and digital enhancement tools that can be used as a means of treatment and assistance were discussed. Finally, in collaboration with the people who work at the Shelter for People with Disabilities in Fthiotida, a questionnaire was implemented in order to get to know people with autism through the eyes of their caregivers.

Table of Contents

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

- 1.1 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΑ ΑΜΕΑ
 - 1.2 ΑΥΤΙΣΜΟΣ
 - 1.3 ΑΥΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ
 - 1.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ
 - 1.5 ΠΡΩΙΜΑ ΣΗΜΑΔΙΑ
 - 1.6 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΤΟΜΟΥ ΠΟΥ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ
 - 1.7 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΥΤΙΣΜΟΥ
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΙΔΗ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

- 2.1 ΣΥΝΔΡΟΜΟ ASPERGER
 - 2.2 ΣΥΝΔΡΟΜΟ RETT
 - 2.3 ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΠΟΔΙΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ
 - 2.4 ΔΙΑΧΥΤΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ
-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ

- 3.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ (ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ)
 - 3.2 ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ
 - 3.3 ΜΕ ΠΟΙΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΣΥΝΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ
 - 3.3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
-

3.4 ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΥΤΙΣΜΟΣ : ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

4.1 ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ

4.2 ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

4.3 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

4.4 ΆΞΟΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΤΕΙ Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ

4.5 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

4.6 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΕ ΜΙΑ ΑΛΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΧΡΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

5.1 ΧΡΗΣΗ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ , ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

5.2 ΑΥΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΩΣ ΜΕΣΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

6.1 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:

6.2 ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

6.3 ΜΕΘΟΔΟΣ THINKING MIND

6.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗ

6.5 Το ΔΕΛΦΙΝΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΧΡΗΣΙΜΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

7.1 ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ

7.2 ΨΗΦΙΑΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

7.3 ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΕΑCCH

7.4 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΚΑΤΟΝ

7.5 ΣΥΣΤΗΜΑ Ρ.Ε.С.С

7.6 ΣΥΣΤΗΜΑ REBUS

7.7 ΣΥΣΤΗΜΑ BLISS

7.8 LT125-DP

7.9 ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Α) ΑΠΤΙΚΗ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Β) ΑΠΤΙΚΗ ΑΜΥΝΤΙΚΟΤΗΤΑ

Γ) ΑΙΘΟΥΣΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Δ) ΙΔΕΟΔΕΚΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

7.10 ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

7.11 ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΕΓΕΡΣΗ

7.12 ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΑΥΤΙΣΜΟΣ

Α) ΠΩΣ ΒΟΗΘΑ Η ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

8.1 ΟΦΕΛΗ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

8.2 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

8.3 ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

8.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΤΙΚΟΥ ΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ.

8.5 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

8.6 ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

9.7 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ – ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

9.1 ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΓΟΝΕΩΝ

9.2 ΞΕΝΩΝΕΣ

9.3 ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΑΣ

9.4 ΚΕΔΔΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 : ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ ΑΜΕΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή

Με τον όρο ΑΜΕΑ προσδιορίζουμε κάθε άτομο το οποίο αδυνατεί να αναλάβει και να διεκπεραιώσει είτε το σύνολο , είτε ένα μέρος των προσωπικών και κοινωνικών του αναγκών και υποχρεώσεων , εξαιτίας κάποιας αναπηρίας . Οι αναπηρίες διακρίνονται σε τέσσερις επιμέρους κατηγορίες , οι οποίες είναι οι ακόλουθες : α) εκ γενετής , είτε επίκτητη αναπηρία , β) αφανής είτε εμφανής αναπηρία , γ) μόνιμη είτε παροδική αναπηρία , δ) εντυπο-αναπηρίες (print disabilities). Στατιστικές μελέτες έχουν διαπιστώσει πως οι σύγχρονες μεταβιομηχανικές κοινωνίες , συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου το 80%) των ΑΜΕΑ παγκοσμίως . Συνολικά το 11% του γενικότερου πληθυσμού του πλανήτη , υποφέρει από κάποια βλάβη των διανοητικών είτε των φυσικών του ικανοτήτων . Στην Ευρώπη , φιλοξενούνται περίπου 37 εκατομμύρια άτομα με ιδιαίτερες ανάγκες και δεξιότητες , εκ των οποίων , το 1 εκατομμύριο εντοπίζεται στη χώρα μας .

Παρά το γεγονός ότι ο 21ος αιώνας τον οποίο διανύουμε βρίθει κοινωνικών , οικονομικών , πολιτικών και τεχνολογικών εξελίξεων και έργων ανάπτυξης και προόδου , φαίνεται να διακρίνεται από μία αδυναμία διαχείρισης των ατόμων με ιδιαιτερότητες , ομαλής ένταξής τους στο κοινωνικό σύνολο και αναγνώρισης ισότιμων αξιώσεων με το υπόλοιπο τμήμα του πληθυσμού. Τα ΑΜΕΑ διαθέτουν ίσο δικαίωμα με το σύνολο των μελών της κοινωνίας απέναντι στις ευκαιρίες για μια ευχάριστη και παραγωγική καθημερινότητα . Οι δυνατότητες τις οποίες παρέχει η τεχνολογία, οφείλουν να ενισχύουν τη φυσική επαφή και γόνιμη επικοινωνία με τους συνανθρώπους τους. Επιπλέον, καθίσταται αναγκαίο να θεσπιστούν νόμοι, οι οποίοι θα διευκολύνουν τη μετακίνηση και την εν γένει διαβίωσή τους . Ακόμη, βασικό στοιχείο , αποτελεί η παροχή της κατάλληλης εκπαίδευσης και η μέριμνα σχετικά με την εκπαίδευση και μετέπειτα επαγγελματική τους αποκατάσταση (αναφερόμαστε φυσικά στις περιπτώσεις στις οποίες το τελευταίο είναι εφικτό) . Αρωγός στο δύσκολο και αξιοθαύμαστο αγώνα τους για ζωή , οφείλει να είναι η κοινωνία , μέσω της ηθικής εμπύχωσης και οικονομικής ενίσχυσης αυτών και των οικογενειών τους . Η λήψη των απαραίτητων μέτρων ένταξης στην κοινωνική ζωή , αποτελεί αν μη τι άλλο , επιτακτική ανάγκη . Η ύπαρξη ενσυναίσθησης και σεβασμού απέναντι στο συνάνθρωπο , η διεκδίκηση και εδραίωση των δικαιωμάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής και δράσης , αποτελεί αγώνα , ο οποίος δύναται να συνδράμει στην

εξύψωση της ανθρωπότητας εν γένει .Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε πως ο κοινωνικός ρατσισμός , η περιθωριοποίηση , πολλώ δε μάλλον ο εκφοβισμός και η βία κάθε μορφής , δεν έχουν θέση στις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες . Είμαστε υποχρεωμένοι να επικροτούμε και να υποστηρίξουμε την υγιή σωματική , πνευματική , συναισθηματική , νοητική και ψυχολογική ανάπτυξη και εξέλιξη των ΑΜΕΑ , εφόσον έχουμε συνειδητοποιήσει πως τα δικαιώματά μας συμπορεύονται .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα αποτελούν το 10% του συνολικού πληθυσμού. Συχνά τα άτομα με ιδιαιτερότητες αντιμετωπίζονται μειονεκτικά και περιθωριοποιούνται, με το πρόσχημα πως αδυνατούν να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο. Αντιμετωπίζονται με προκατάληψη, εξαιτίας της ανεπαρκούς κίνησης, αντίληψης, επικοινωνίας, όρασης, ακοής, προσαρμογής κ.τ.λ. Τα ίδια αισθάνονται και αγαπούν ανιδιοτελώς. Με την κατάλληλη αρωγή, δύνανται να καταστούν παραγωγικά.

1.1 Δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν τα ΑΜΕΑ

- περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης σε κοινόχρηστους χώρους και μέσα μεταφοράς
- διακρίσεις στον εργασιακό χώρο
- περιορισμός προνοιακών επιδομάτων και συντάξεων
- αδυναμία ένταξης στη σχολική κοινότητα
- άνιση πρόσβαση στην εκπαίδευση
- προβλήματα πρόσβασης στο ψηφιακό περιβάλλον
- μαθησιακές δυσκολίες
- ρατσισμός
- εχθρικότητα
- αδιαφορία
- άνιση πρόσβαση στην ψυχαγωγία
- άνιση πρόσβαση στην άθληση
- περιθωριοποίηση
- δυσκολία δημιουργίας οικογένειας
- βία – κακομεταχείριση
- εκμετάλλευση
- προβλήματα πρόσβασης στην πληροφορία
- δυσκολίες συμμετοχής στα κοινά, στην πολιτική και δημόσια ζωή

1.2 Αυτισμός

Ο αυτισμός αποτελεί μια διάχυτη ,σοβαρή , εκτεταμένη , νευροαναπτυξιακή και εξελικτική διαταραχή , του τμήματος του εγκεφάλου , η οποία συμβάλλει σε μια μοναδική αξιολόγηση και αντιμετώπιση του κόσμου που μας περιβάλλει .Χαρακτηρίζεται ως χρόνια , μη εγγενής και δια βίου πάθηση . Οφείλεται σε εγκεφαλική δυσλειτουργία , γι αυτο και δεν καταπολεμάται , απλώς διαχειρίζεται. Μπορεί να διαγνωσθεί κατά την πρώιμη ηλικία και ακολουθεί το άτομο σε όλη την πορεία της ζωής του .Δεν ισχύει πως παρουσιάζεται αποκλειστικά στα πρώτα στάδια επικοινωνίας και ομιλίας του ατόμου . Ο αυτισμός καθίσταται ως μια πολυσύνθετη έννοια και τα άτομα τα οποία πάσχουν από αυτό παρουσιάζουν ένα εύρος ιδιαιτεροτήτων . Επηρεάζει όλα σχεδόν τα επίπεδα ανάπτυξης του παιδιού , με έμφαση στην αντίληψη , τη σκέψη , τη δράση και συμπεριφορά , ενώ επηρεάζει σημαντικά το άτομο γενικότερα , κατά τη διαδικασία ανάπτυξης . Το άτομο με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , παρουσιάζει ακόμη , σοβαρές ελλείψεις στην κοινωνική και γλωσσική επικοινωνία και την κοινωνική συνεργασία και αλληλεπίδραση με τους υπόλοιπους ανθρώπους , δυσπραγία στη θεμελίωση κοινωνικών σχέσεων και την εκδήλωση συναισθημάτων , καθώς και σημαντικές αποκλίσεις και σε πολλές περιπτώσεις καθυστέρηση σε πολλούς τομείς ανάπτυξης . Με άλλα λόγια , δεν επιτρέπει στο παιδί να αντιληφθεί και να κατανοήσει τι σκέπτονται , τι εννοούν και τι αισθάνονται οι άνθρωποι γύρω του . Δυσκολεύονται στην ερμηνεία των χειρονομιών , των εκφράσεων του προσώπου , το άγγιγμα και τη γλώσσα . Ο Αυτισμός , αποτελεί διαταραχή φάσματος , γιατί παρόλα τα κοινά χαρακτηριστικά στοιχεία τα οποία μοιράζονται τα άτομα , βιώνουν με διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετικό βαθμό , τις δυσκολίες τις οποίς καλούνται να αντιμετωπίσουν . Αρκετά συχνά , ο Αυτισμός , ενδέχεται να συνδυάζεται με την εκδήλωση επιληπτικών επεισοδίων. Δεν αποτελεί μια διαταραχή η οποία μπορεί να ταυτιστεί με την έλλειψη σιδήρου (το 85% των αυτιστικών ατόμων , δεν χαρακτηρίζεται από απουσία σιδήρου) . Επιπλέον , δεν καθίσταται ως μια σπάνια διαταραχή και μάλιστα , εμφανίζεται

με μεγαλύτερη συχνότητα από το σύνδρομο Down . Δεν οφείλεται σε συγκεκριμένα , ξεκάθαρα και ακριβή αίτια και παρά το γεγονός ότι συντροφεύει το άτομο σε ολόκληρη τη ζωή του , επιδέχεται σημαντικής βελτίωσης .

1.3 Αυτισμός και η έννοια του εαυτού

Από εννοιολογικής ανάλυσης , ο αυτισμός συσχετίζεται με την έννοια του εαυτού , από την άποψη ότι με άλλα λόγια , το άτομο κλείνεται στον εαυτό του και απέχει σημαντικά από την κοινωνική αλληλεπίδραση . Αξίζει να αναφέρουμε πως χρησιμοποιείται για πάνω από 100 έτη . Εμφανίζεται σε μεγαλύτερο ποσοστό στα αγόρια από ότι στα κορίτσια . Αναλυτικότερα η αναλογία περιγράφεται σε 4 αγόρια προς ένα κορίτσι . Ως κύριο σύμβολο του Αυτισμού , θεωρείται το παζλ , μιας και αντικατοπτρίζει την πολυπλοκότητά του , ενώ η ποικιλία των χρωμάτων , το εύρος αυτού . Ο Αυτισμός , προέρχεται από τη λέξη αυτός – εαυτός και προσδιορίζει την κατάσταση κατά την οποία το άτομο κλείνεται στον εαυτό του , απομονώνεται και η κατάληξη -ισμος δηλώνει τον προσανατολισμό . Χρησιμοποιήθηκε από τον Dr. Leo Kanner για πρώτη φορά , ώστε να περιγράψει 11 παιδιά τα οποία παρακολουθούσε και παρουσίαζαν σημαντικές συναισθηματικές και κοινωνικές διαταραχές . Τα άτομα , εμφάνιζαν από ήπια έως σοβαρά συμπτώματα και δυσκολίες . Αξίζει να τονισθεί πως ενδιαφέρονται για τους γύρω τους , όμως αδυνατούν να το εκδηλώσουν με τον δικό μας συνηθισμένο και αναμενόμενο τρόπο . Γι αυτό το λόγο , έχει διατυπωθεί πως το Αυτιστικό Σύνδρομο , παρουσιάζει διαβαθμίσεις σε σχέση με το βαθμό λειτουργικότητας του ατόμου (υψηλό , μέτριο , χαμηλό) και σε σχέση με τα υπάρχοντα ελλείμματα (ήπια , μέτρια , σοβαρά) .

Ο Αυτισμός , εμφανίζεται σε παιδιά που προέρχονται από οικογένειες όλων των κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων . Το παιδί με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , εμφανίζει σημαντικά ελλείμματα στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και γενικότερα σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής αλληλεπίδρασης , στον τομέα του παιχνιδιού , της

φαντασίας και της διανοητικής λειτουργίας . Το ίδιο , αδυνατεί να προβεί στη σαφή διάκριση του εσωτερικού από τον εξωτερικό κόσμο , ενώ παράλληλα έχει μια ροπή στην εσωτερίκευση συναισθημάτων και την απομόνωση . Η αδυναμία της ορθολογικής διαχείρισης των ερεθισμάτων , οδηγεί αναπόφευκτα σε υπερβολικές και παράλογες αντιδράσεις . Η κοινωνική φύση της διαταραχής , δυσχεραίνει αναπόφευκτα την κοινωνική επικοινωνία , την κοινωνική συμπεριφορά και αλληλεπίδραση του ατόμου . Το ίδιο , δυσκολεύεται να αντιληφθεί και να κατανοήσει τα ποικίλα κοινωνικά σήματα , τους παρεχόμενους κανόνες και τις προτροπές του περιβάλλοντος . Αδυνατεί να εστιάσει με ευκολία , να πραγματοποιήσει γόνιμες και ουσιαστικές φιλίες , ακόμη και παρέες , να έρθει σε κοινωνική επαφή , ενώ παράλληλα παρερμηνεύει τις προθέσεις , τα λεγόμενα και τις πράξεις των άλλων και αποσυντονίζεται αρκετά συχνά και δίχως ουσιαστική και ξεκάθαρη αιτία .

Σύμφωνα με την απόφαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών , του έτους 2017 , η 2η ημέρα του Απριλίου αποτελεί την Παγκόσμια ημέρα προς τιμήν των ατόμων με αυτιστικό σύνδρομο και εορτάζεται ήδη από το 2018 . Ως πρωταρχικό στόχο θέτει την ενημέρωση , την ευαισθητοποίηση , την εκπαίδευση και κυρίως την ομαλή ένταξη των ατόμων που βρίσκονται στο Φάσμα του Αυτισμού, στο κοινωνικό πλαίσιο .

Τι δεν είναι ο Αυτισμός:

- ψύχωση
- μορφή σχιζοφρένειας
- μορφή νοητικής στέρησης
- γλωσσική διαταραχή
- συνέπεια διαταραχής αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον

1.4 Ιστορική Αναδρομή

Η πρώτη καταγραφή του Αυτισμού , πραγματοποιήθηκε κατά το 1943 , παρόλο που ο ίδιος προϋπήρχε. Κατα την περίοδο του 1911 , ο Αυτισμός συνδέθηκε με την αδυναμία ορθής επικοινωνίας με το εξωτερικό περιβάλλον. Οι ειδικοί εστίασαν στην απόσυρση του αυτιστικού ατόμου από την κοινωνία , την εσωτερίκευση συναισθημάτων και το κλείσιμο στον εαυτό . Ο Αυτισμός είχε αρχίσει ήδη από τότε , να ταυτίζεται με την έννοια της σχιζοφρένειας . Το 1919 άρχισε να υποδηλώνει μια εσωστρέφεια , μια παθολογία. Ο Ελβετός ψυχίατρος Bleuler , χρησιμοποίησε τον όρο , με σκοπό να περιγράψει την έλλειψη επαφής του ψυχασθενούς με την πραγματικότητα και τη σχιζοφρενική σκέψη , ανάγοντας ως κυρίαρχη τη φαντασία και όχι την πραγματοποίηση λογικών διεργασιών . Το 1943 , έλαβε χώρα η πρώτη συστηματική μελέτη , όπου και ο ψυχίατρος Leo Kanner χρησιμοποίησε τον όρο “Πρώιμος Παιδικός Αυτισμός” , ώστε να αναφερθεί σε μια ψύχωση παιδικής ηλικίας . Περιέγραψε με αυτόν τον τρόπο , την εκ γενετής ανικανότητα επαφής εν γένει και όχι με την πραγματικότητα , διότι ισχυριζόταν ότι το παιδί δεν ήταν δυνατόν να χάσει κάτι το οποίο δεν είχε ποτέ καταφέρει . Υποστήριζε αρχικά ότι τα άτομα με Αυτισμό , διαθέτουν νοημοσύνη φυσιολογικού ή και υψηλού εύρους , παρόλο που μερικά έτη αργότερα διαπιστώθηκε πως ο Αυτισμός σε πολλές περιπτώσεις συνδέεται με τη νοητική και ψυχική καθυστέρηση και σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες . Επιπρόσθετα διαχώρισε τον Αυτισμό από τη σχιζοφρένεια .

Κατά την περίοδο δράσης του Α. Χίτλερ , άτομα με αναπηρίες ωκαι αυτισμό, στέλνονταν στα στρατόπεδα και σε θαλάμους αερίων του Αουσβιτς. Υπολογίζεται ότι την περίοδο εκείνη , περίπου 200.000 άτομα με κάθε είδους αναπηρία , δολοφονήθηκαν μιας και η συντήρηση κάθε μέλους με οποιαδήποτε διανοητική είτε σωματική υστέρηση , ήταν κοστοβόρα διαδικασία και αποτελούσε πληγή για την κοινωνία την οποία επιθυμούσε να διαμορφώσει ο Χίτλερ . Με το πρόσχημα ότι ήταν ασύμφορο το κόστος κατασκευής ειδικών σχολείων , κέντρων και ψυχιατρικών κλινικών , εφαρμόστηκε το σχέδιο της συστηματικής ευθανασίας και μαζικής εκτέλεσής τους. Μάλιστα , οι Ναζοί, συμβούλευαν το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό να περιθωριοποιούν και να παραμελούν τους ασθενείς , οι οποίοι εν τέλει πέθαιναν από αιτία , έλλειψη φροντίδας και ασθένειες .

Ο Hanns Asperger το 1944 , παρείχε έναν ευρύτερο ορισμό από αυτόν τον οποίο εισήγαγε ο Kanner . Ο ίδιος , θεωρήθηκε πρωτοπόρος αναφορικά με το ζήτημα των Αυτιστικών Διαταραχών. Στη διατριβή του σχετικά , επέλεξε να αναφερθεί εκτενώς , στην Αυτιστική Ψυχοπάθεια κατά την παιδική ηλικία . Συμφωνούσε , πως το κοινωνικό μειονέκτημα του Αυτισμού , είναι εγγενές ή ιδιοσυστατικό και είναι χαρακτηριστικό της ενηλικότητας . Ο ορισμός , τον οποίο παρουσίασε ο Asperger , περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων , από ήπια περιστατικά έως βαριές περιπτώσεις εγκεφαλικής βλάβης . Το σύνδρομο , αποτελεί διαταραχή του φάσματος υψηλής λειτουργικότητας.

Ωστόσο , η επιστημονική κοινότητα αποφεύγει τη χρήση του όρου . Και αυτό διότι , ο Γερμανός παιδίατρος Hans Asperger αποτέλεσε έναν από τους γιατρούς οι οποίοι συνεργάστηκαν με το Χίτλερ . Ο ίδιος , έδρασε στην κλινική Am Spiegelgrund , την περίοδο του τρίτου Ράιχ και οδήγησε στο θάνατο περισσότερα από 800 παιδιά . Ο θάνατός τους , αποδόθηκε σε λήψη υπερβολικής δόσης φαρμάκων , δηλητηρίαση και γενικότερα κακομεταχείριση και παραμέληση .

Παρόλα αυτά , το 1960 – 1970 , ο Αυτισμός δεν είχε πάψει να αντιμετωπίζεται ως μια μορφή ψύχωσης , κάποιου είδους σχιζοφρένεια . Το 1970 – 1989 , ανάγεται πλέον σε μια αδυναμία γνωστικής και γλωσσικής λειτουργίας και γι αυτό το λόγο , δίδεται έμφαση στη συμπεριφορική θεραπεία . Ο Freud , ταυτίζει τον Αυτισμό με τον αυτοερωτισμό . Τέλος , ο Mahler , εισάγει τον όρο του “Νηπιακού Αυτισμού” , ώστε να περιγράψει μια μορφή ψύχωσης στην κατά τα άλλα φυσιολογική ανάπτυξη του ατόμου .

Κατά το έτος 1980 , ο Αυτισμός παρέμενε άφαντος από το διαγνωστικό και στατιστικό εγχειρίδιο της Αμερικής ως εμπειρισματομένη, αυτοτελής και ξεκάθαρη έννοια .

Το 1987 , χαρακτηρίστηκε για πρώτη φορά ως μια διάχυτη νευροαναπτυξιακή διαταραχή , 'επειτα από την εκτενή επεξεργασία των διαγνωστικών κριτηρίων από τους Rafter και Soper. Από το 1900 και έπειτα τέθηκε σε εφαρμογή η μέθοδος της συμπεριφορικής θεραπείας , ενώ ταυτόχρονα καταργήθηκε η μέθοδος του ηλεκτροσόκ , η οποία χρησιμοποιούνταν τις προηγούμενες δεκαετίες . Το 1994 , ο Αυτισμός περιγράφηκε στα DSM 5 και ICD 10. Μόλις το 1996 , η Lora Wing , εισήγαγε για πρώτη φορά τον όρο του Φάσματος του Αυτισμού. Το 2013, στο DSM 5 , το επίσημο εγχειρίδιο του Αυτισμού στις

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, περιγράφηκαν συνολικά οι διαταραχές του αυτιστικού φάσματος.

1.5 Πρώιμα σημάδια

Τα σημάδια και τα πρώιμα συμπτώματα , καθίστανται ευδιάκριτα ακόμη και από τη βρεφική ηλικία , εξαιτίας της ύπαρξης των σύγχρονων προγραμμάτων πρώιμης ανίχνευσης , ενώ έχουν άμεση συσχέτιση με τη βαρύτητα του περιστατικού.

Πρώιμα σημάδια

- απουσία βλεμματικής επαφή
(έλλειψη κοιτάγματος στα μάτια)
- απουσία απόκρισης στο άκουσμα του ονόματός του
- μη χρήση των δακτύλων ώστε να προσδιορίσει αντικείμενα, να εκδηλώσει επιθυμίες , σκέψεις και συναισθήματα
- απουσία κατανόησης της αναφερόμενης ή δακτυλοδεικτούμενης κατεύθυνσης
- παύση χρήσης λέξεων που άλλοτε χρησιμοποιούσε π.χ μαμά – μπαμπά
(παλινδρόμηση δεξιοτήτων)
- αποφυγή επικοινωνίας – μοιράσματος σκέψεων , συναισθημάτων και ενδιαφερόντων
- ασυνήθιστη προσωδία φωνής
(πολύ επίπεδη ή πολύ τραγουδιστή)
- καθυστέρηση βάρδισης
- αδυναμία επικοινωνίας – κατάθεσης αναγκών και επιθυμιών εξωλεκτικά
- επανάληψη φράσεων και λέξεων
- το βρέφος αντιδρά σαν παράλυτο
- αδυναμία παρακολούθησης κινούμενων αντικειμένων
- απροσδιόριστοι – αναίτιες φωνές
- αδυναμία αντίδρασης σε φωνές
- δυσκολίες ύπνου
- διατροφικές διαταραχές - δυσκοιλιότητα – ανορεξία

- άτσαλο πιπίλισμα δακτύλου
- υποτονικότητα ή υποτονικότητα
- άσχημη συγκράτηση κεφαλιού
- ησυχία – απουσία ενέργειας
- αδιαφορία
- απουσία γέλιου
- νευρικές αντιδράσεις
- ελάχιστες μυικές συσπάσεις
- όχι εκδήλωση συναισθημάτων
- αγνόηση αντικειμένων – παιχνιδιών
- ανώμαλη θερμοκρασία σώματος
- καθυστέρηση καθιστικής – ορθής στάσης
- περιορισμός εκφράσεων προσώπου
- έλλειψη ενδιαφέροντος για πρόσωπα και πράγματα
- φοβίες
- αδυναμία να τραφεί μόνο του
- ύπαρξη θυμού
- αδυναμία βάρδισης
- ενόχληση σε ήχους – μουσική
- απόσυρση
- αδυναμία μίμησης
- ανώμαλη κίνηση
- εντύπωση κώφωσης
- ιδιότυπη συμπεριφορά
- αναστάτωση κατά την εγκατάλειψη
- στερεοτυπική συμπεριφορά
- άκριτη κίνηση
- πρόκληση εντύπωσης ειδώλου στον καθρέπτη
- συναισθηματικότητα
- χρήση αντικειμένων όχι για τον σκοπό που προορίζονται
- άσκηση χεριών σε επιφάνειες

Υπεύθυνος ώστε να αξιολογήσει την κατάσταση και ιδανικά να προτείνει παρεμβάσεις σε πρώιμο στάδιο , είναι είτε ο παιδίατρος , είτε ο παιδοψυχίατρος , είτε ο αναπτυξιολόγος . Απαιτείται η κατάλληλη εκπαίδευση και η κατάλληλη προσέγγιση . Οι εξελιγμένες μέθοδοι διάγνωσης και οι διευρυμένοι ορίζοντες της γνώσης οδηγούν στις μέρες μας σε ασφαλή συμπεράσματα και στην αποδοτική διαχείριση .

Ο τρόπος λειτουργίας του αυτιστικού εγκεφάλου , ενδεχομένως να καθιστά το άτομο αποδοτικό σε καταστάσεις στις οποίες ο μέσος πληθυσμός δυσκολεύεται να ανταποκριθεί και αντίθετα , μη αποδοτικό σε συνθήκες που ο μέσος εγκέφαλος , ανταποκρίνεται και αντιμετωπίζει με κάποια σχετική ευκολία . Τα άτομα με αυτισμό δεν διαθέτουν πάντοτε υψηλές νοητικές ικανότητες , δηλαδή φυσιολογικό είτε υψηλό δείκτη νοημοσύνης . Ο αυτισμός ωστόσο , δεν συνδέεται με νοητική έκπτωση . Επιπρόσθετα , δεν υπάρχει συνήθως η αντίληψη των δυσκολιών τις οποίες βιώνουν τα άτομα με αυτισμό , ενώ πολύ σημαντικό ώστε να αναφερθεί είναι το γεγονός ότι αρκετά σπάνια πραγματοποιείται η καλλιέργεια δεξιοτήτων λόγου .

Κάθε άτομο με αυτισμό , παρουσιάζει διαφορετική συμπτωματολογία και ξεχωριστά επίπεδα λειτουργικότητας , επομένως και διαφορετική εξελικτική πορεία . Όλα τα άτομα με Αυτισμό , έχουν διαφορετική προσωπικότητα και ξεχωριστό ρυθμό εκμάθησης , παρόλα τα κοινά τους χαρακτηριστικά στοιχεία . Ο αυτισμός , ως διάχυτη νευροαναπτυξιακή διαταραχή, περιγράφει το εύρος των ιδιαιτεροτήτων , τις οποίες παρουσιάζουν τα άτομα . Αξίζει να επισημανθεί πως το αυτιστικό σύνδρομο , εμφανίζεται συμφωνα με τις έρευνες σε μεγαλύτερο ποσοστό στα αγόρια από ότι στα κορίτσια. Ειδικότερα εντοπίζεται σε 4 αγόρια προς 1 κορίτσι. Εμφανίζεται λοιπόν , 4 φορές πιο συχνά στα αγόρια , δίχως ωστόσο να βρισκόμαστε σε θέση να εντοπίσουμε τα ακριβή αίτια . Στις μέρες , έχει διαπιστωθεί πως 1 στα 54 αγόρια και 1 στα 252 κορίτσια , βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού. Μελέτη στην Αμερική κατά το έτος 2019 , κατέληξε πως 1 στα 59 άτομα , παρουσιάζουν Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος. Πλέον 1 στους 50 μαθητές των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής , έχει κάποιας μορφής διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος. Σύμφωνα με τις προβλέψεις , κατά την πενταετία του 2020 – 2025 , το φαινόμενο πρόκειται να λάβει πανδημικές διαστάσεις μιας και θα φθάσει να εμφανίζεται σε ένα στα 40 παιδιά . Παρόλα αυτά , μονάχα το 1|3 της αύξησης , αποδίδεται στην πρόσβαση σε σύγχρονες υπηρεσίες . Τα άτομα τα οποία

πάσχουν από Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος , εμφανίζουν ενδείξεις από την ηλικία των 18 μηνών , μέχρι 3 ετών . Το 20% - 30% των ατόμων με Αυτισμό , πάσχει από συχνές επιληπτικές κρίσεις . Από το 2000 το ποσοστό των Αυτιστικών παιδιών έχει παρουσιάσει κατακόρυφη εκτόξευση . Πιο συγκεκριμένα ένα στα 700 – 1000 παιδιά έχουν κάποια Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος . Επιπλέον , έχει διαπιστωθεί πως μονάχα 1 – 2 στα 200 αυτιστικά άτομα , διαθέτουν μια σημαντική ικανότητα . Στο σύνολό τους όμως τα άτομα με Αυτισμό , δύνανται και αξίζουν να μορφωθούν , να εκπαιδευτούν και να σπουδάσουν .

Έρευνες σε οικογένειες ατόμων τα οποία πάσχουν από αυτιστικό σύνδρομο , έχουν καταλήξει πως εμπεριέχεται 50% μεγαλύτερη πιθανότητα να εμφανισθεί αυτιστικό σύνδρομο , στα αδέλφια , σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Αρκετά συχνά , τα αδέλφια παιδιών με αυτισμό , παρουσιάζουν διαταραχές αντίληψης , διαταραχές γλώσσας και διαταραχές μάθησης. Επιπλέον , τα μονοζυγωτικά δίδυμα , έχουν 60% πιθανότητα να βρεθούν στο φάσμα του Αυτισμού , σε σχέση με τα ετεροζυγωτικά δίδυμα . Γονίδια όπως το χρωμόσωμα 15 και το χρωμόσωμα 7 , σε συνδυασμό με υπάρχουσες δομικές ανωμαλίες του εγκεφάλου , θεωρούνται υπαίτιες αναφορικά με την εμφάνιση αυτιστικού συνδρόμου.

1.6 Χαρακτηριστικά ατόμου που πάσχει από αυτιστικό σύνδρομο

- έλλειψη ορθής επικοινωνίας μεταξύ εγκεφάλου και αισθήσεων
- διαρκής εσωτερική σύγχυση
- ανάπτυξη ειδικών , προσωπικών , ασυνήθιστων αντιδράσεων με σκοπό τη διασφάλιση συνθηκών άνεσης , γαλήνης και ηρεμίας και τη διαχείριση των δυσάρεστων καταστάσεων
- κοινωνική απομόνωση
- εσωτερίκευση σκέψεων και συναισθημάτων
- εκρήξεις συναισθημάτων , εκδήλωση έντονων συμπεριφορών , ύπαρξη ξεσπασμάτων και αυτοκαταστροφικών τάσεων
- αρνητική αντίδραση σε τροποποιήσεις

- πίστη στην καθημερινή ρουτίνα και στην ύπαρξη προγραμματισμού
- ανάρμοστες για την ηλικία τους συμπεριφορές
- άγνοια κινδύνου
- περιστροφή αντικειμένων
- αντίσταση σε συμβατικές μεθόδους διδασκαλίας
- αδυναμία στοιχειοθέτησης συναισθημάτων
- δυσκολίες στη συναναστροφή
- φαινομενική αναισθησία πόνου
- δέσιμο με αντικείμενα
- αντίσταση στη σωματική επαφή
- υπερκινητικότητα – απάθεια
- διαταραχή αισθήσεων
- αίσθημα εχθρικού περιβάλλοντος
- υπερενεργή ακοή
- ευαίσθητη όσφρηση
- δυσκολία στη λήψη -απόδοση γλωσσικών πληροφοριών
- περιορισμένο λεξιλόγιο
- οπτικός προσανατολισμός
- ακαμψία σκέψης
- δυσκολία στην επικοινωνία -πραγματολογία και κοινωνική αλληλεπίδραση
- μονότονα ενδιαφέροντα και δραστηριότητες
- σχιζοτυπική συμπτωματολογία
- επανάληψη καθορισμένων κινήσεων χεριών και σώματος
- τοποθέτηση αντικειμένων σε μια σειρά
- ύπαρξη εμμονών
- συλλογή αντικειμένων
- αντίδραση – αντίσταση σε κάθε πιθανή μεταβολή
- περιορισμένη αντίληψη

- συναισθηματική αστάθεια
- αδυναμία εστίασης
- διάσπαση προσοχής
- αδυναμία εστίασης επικοινωνιακή αποδιοργάνωση
- ελλειματική κοινωνική αλληλεπίδραση
- μη συμβατική συμπεριφορά
- δυσκολία κατανόησης της πρόθεσης των άλλων
- διαφορετική κοσμική θεώρηση – ερμηνεία
- αργή επεξεργασία πληροφοριών
- αδιαφορία για τη συμπεριφορά προς τα άλλα άτομα
- επιθετικότητα
- εντύπωση πως δεν ακούει
- ανέκφραστο πρόσωπο
- αυτοτραυματισμοί
- έλλειψη συγκίνησης για την πραγματικότητα
- δυσνόητες και μη σταθερές εκφράσεις και κινήσεις
- ασυνήθιστος – περίεργος τόνος φωνής
- απουσία ενδιαφερόντων
- έλλειψη προσκόλλησης με οικεία πρόσωπα

Το μυαλό ενός αυτιστικού ατόμου , θα μπορούσε να παρομοιαστεί με ένα πυκνό δένδρο, είναι σαν μια ζούγκλα μη διαχειρίσιμων πληροφοριών . Πολλές διαφορετικές περιοχές του εγκεφάλου του , βρίσκονται πολύ κοντά μεταξύ τους και συνομιλούν , με επακόλουθο τη δημιουργία θορύβου και εν τέλει συναισθηματικής υπερφόρτωσης . Εκτός από την αδυναμία ορθής διαχείρισης ενός όγκου πληροφοριών , παρουσιάζεται και μια καθυστέρηση αναφορικά με την επεξεργασία αυτών , ενώ αποδιοργανώνεται Η λήψη και η προσπάθεια επεξεργασία αρκετών δεδομένων ταυτόχρονα , οδηγεί αναπόφευκτα το άτομο σε σύγχυση και αισθητηριακή υπερχειλίση , με έντονες αντιδράσεις πάλης και αποφυγής . Το άτομο με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , αδυνατεί να φιλτράρει σημαντικά ερεθίσματα , όπως ο ήχος και ο θόρυβος , μιας και διαθέτει 4 φορές πιο δυνατή ακοή από ένα μη αυτιστικό άτομο . Χρησιμοποιεί πολύ συχνά το θυμό και την οργή , ως αμυντικό μηχανισμό , με σκοπό να καταπολεμήσει το αίτιο της αναστάτωσης .

Υπάρχει μια μορφή Αυτισμού , κατά την οποία το παιδί αναπτύσσεται κανονικά μέχρι την ηλικία του ενός έτους , ενώ έπειτα σταματά , παλινδρομεί και μάλιστα στερείται των κατακτήσεών του μέχρι εκείνη τη στιγμή , μετέπειτα .

1.7 Αποτελέσματα Αυτισμού

Ο Αυτισμός επηρεάζει σημαντικά :

- το επίπεδο νοητικών δεξιοτήτων
- το επίπεδο του λόγου
- το βαθμό αλληλεπίδρασης
- το σύστημα της οικογένειας
- τη σχέση παιδιού – γονέων
- την ψυχοσύνθεση γονέων – αδελφών – οικογένειας
- τη σχέση του παιδιού με τα αδέλφια
- τη διαμόρφωση της συμπεριφοράς του ατόμου

2.1 Είδη Αυτισμού

- Νηπιακός Αυτισμός
- Παιδικός Αυτισμός
- Σύνδρομο Asperger
- Σύνδρομο Οριακής Συμπεριφοράς
- Σύνδρομο Άτυπης Σχιζοφρενικής Διαταραχής
- Σύνδρομο Ναρκισσιστικής Ψυχοπάθειας
- Σύνδρομο μετά τη γέννα
- Σύνδρομο με πολλά συμπτώματα

Ο Αυτισμός διακρίνεται και σε σχέση με τη συμπτωματολογία που παρουσιάζει το Αυτιστικό άτομο :

- Σύνδρομο με ήπια συμπτώματα
- Σύνδρομο με μέτρια – διαχειρίσιμα συμπτώματα
- Σύνδρομο με σοβαρά συμπτώματα

2.1 Σύνδρομο Asperger

Το σύνδρομο Asperger , περιλαμβάνει σημαντική έκπτωση και περιορισμένη αποδοτικότητα , σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής και δράσης. Τα χαρακτηριστικά του συνδρόμου , στοιχειωθήθηκαν από τον Hans Asperger , ο οποίος και κατέληξε στη διάγνωση της διαταραχής και τα οποία συνοψίζονται ακολούθως.

- έλλειψη ρυθμού – περίεργη τονικότητα | μονοτονία

- έλλειψη προσαρμοστικότητας ανάλογα με το εξωτερικό περιβάλλοντος
- τάση απομόνωσης
- υστέρηση στην επικοινωνία
- εμμονική συμπεριφορά
- απουσία κινητικών δυνατοτήτων
- περιορισμένη ικανότητα κοινωνικής αλληλεπίδρασης
- ασυνήθιστες ασχολίες – ενδιαφέροντα
- εμφάνιση στερεοτυπικής συμπεριφοράς
- μέσος – υψηλός δείκτης νοημοσύνης
- απουσία γλωσσικής υστέρησης

2.2 Σύνδρομο Rett

Το σύνδρομο Rett , πρόκειται για μια εμφανή διαταραχή του νευρολογικού συστήματος , η οποία εμφανίζεται σε βρέφη , μεταξύ 5 – 30 μηνών. Τα χαρακτηριστικά του είναι τα εξής :

- αργή ανάπτυξη κεφαλής
- στερεοτυπικές κινήσεις άκρων
- αστάθεια
- ασυνήθιστος βηματισμός
- γλωσσική – γνωστική ανικανότητα

2.3 Παιδική Αποδιοργανωτική διαταραχή

Η Παιδική Αποδιοργανωτική Διαταραχή , παρουσιάζει παρεμφερή χαρακτηριστικά γνωρίσματα με αυτά της κοινής αυτιστικής διαταραχής. Εμφανίζεται μετά την ηλικία των 2 ετών , ωστόσο αρκετά συχνά τείνει να μην εκδηλώνεται μέχρι πριν τα 10 έτη.

2.4 Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή

Η Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή , ή μη προσδιοριζόμενη αλλιώς , απαρτίζεται από κάμποσα από τα κριτήρια της κοινής αυτιστικής διαταραχής με πιο σημαντικά , την έλλειψη ορθής κοινωνικοποίησης και την αδυναμία επικοινωνίας και συνεννόησης .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Παράγοντες Εμφάνισης

Η Αυτιστική Συμπεριφορά , συνδέεται με κάποιο είδος οργανικής βλάβης. Επομένως , οργανικοί και όχι ψυχογενείς παράγοντες ευθύνονται για την εμφάνιση Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος . Γενετικοί παράγοντες , σε ποσοστό 10% με 20% και διαταραχές στα γονίδια τα οποία είναι υπεύθυνα για τη δομή και τη λειτουργία του εγκεφάλου , προκαλούν νοητική υστέρηση και Διαταραχές Αυτισμού . Οι πιο συνηθισμένοι παράγοντες εμφάνισης είναι τα κληρονομικά χαρακτηριστικά στοιχεία – γονίδια σε συνάρτηση με τις επιδράσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος , της ηλικίας και ποικίλων ιατρικών ζητημάτων , με σαφή βιολογική βάση. Στην εμφάνιση της Αυτιστικής Διαταραχής , συμβάλλει σημαντικά η ύπαρξη ιώσεων (καθοριστική καθίσταται η επίδραση ιών όπως : ρετροϊοί , έρπης , κυτταροϊοί) και δηλητηριάσεων , εκφυλιστικά αίτια , η χρήση αντιεπιληπτικών φαρμάκων , οι γονιδιακές διαταραχές του παράγοντα ΧΟΗΑ 1 , η αρνητική επίδραση εμβολίων (κυρίως των MMR) , η κακή διατροφή , ο τρόπος ζωής και συμπεριφοράς των γονέων , η ηλικία των τελευταίων και η κατάσταση του ανοσοποιητικού συστήματος της μητέρας , ασθένειες , τραυματισμοί, επιπλοκές κατά την κύηση , νεογνικοί σπασμοί , δυσκολία – καθυστέρηση αναπνοής , έκθεση γονέων σε χημικές ουσίες , υπερθυροειδισμός γονέων , τοξοπλάσμωση και σύφιλη μητέρας , μεγαλοκυττάρωση μητέρας , ανεμοβλογιά μητέρας , παρωτίτιδα μητέρας , βλάβες φυσιολογικής ανάπτυξης εμβρίου , καισαρική , πρόωρος τοκετός , προβλήματα ομφαλίου λώρου , υπερέκθεση του εμβρίου σε υψηλή συγκέντρωση ανδρογόνων , εξαιτίας της ψυχολογικής επιβάρυνσης της μητέρας κατά την εγκυμοσύνη , ασφυξία νεογνού κατά την γέννηση , νεογνική εγκεφαλοπάθεια , πρόωρος τοκετός , χαμηλό βάρος βρέφους , παχυσαρκία μητέρας . Καθοριστικό ρόλο επίσης , διαδραματίζει το χαμηλό βάρος γέννησης του παιδιού , το στρες κατά την εγκυμοσύνη , ο μητρικός διαβήτης , οι λοιμώξεις κατά την κύηση και η ύπαρξη επιπλοκών εξαιτίας της λήψης μιας συγκεκριμένης φαρμακευτικής αγωγής .

Τα ακριβή αίτια , παραμένουν ακόμη άγνωστα μέχρι και σήμερα . Ο Αυτισμός , δεν είναι αποτέλεσμα μιας αποκλειστικής αιτίας ή απόρροια ενός παθολογικού , μηχανισμού

γενετικών προδιαθέσεων . Το 50% των περιπτώσεων , εμφανίζει ξαφνικά , σε ανύποπτο χρόνο τα συμπτώματα του Αυτισμού , ενώ στις υπόλοιπες εντοπίζεται σταδιακά. Δεν μπορεί ακόμη να προβλεφθεί με βεβαιότητα πριν τη γέννηση , μιας και δεν υπάρχει μια αποκλειστική γονιδιακή αιτία πρόκλησης ή παθογένεσης . Επιπρόσθετα , δύναται να πραγματοποιηθεί μονάχα κλινική και όχι βιοχημική και γενετική ανάλυση . Η εξέταση του μορικού καρυστύπου, καθιστά εφικτή τη διάγνωση χρωμοσωμικών ανωμαλιών και γενετικών μεταλλάξεων . Μάλιστα , 65 μεταλλάξεις γονιδίων και προδιαθέσεις , έχουν εντοπισθεί μέχρι στιγμής , ενώ νέες παιδικές μεταλλάξεις κάνουν σιγά σιγά την εμφάνισή τους . Το χρωμόσωμα Χ , θεωρείται υπεύθυνο για την εμφάνιση του Αυτισμού . Σε περίπτωση που κάποιο μέλος της οικογένειας έχει διαγνωσθεί με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , τότε το επόμενο παιδί το οποίο πρόκειται να γεννηθεί , έχει 32% πιθανότητες να παρουσιάσει και το ίδιο .

Οι πιο σημαντικές κατηγορίες παραγόντων , οι οποίοι συμβάλλουν στην εκδήλωση αυτιστικής συμπεριφοράς συνοψίζονται ακολούθως :

- γενετικοί παράγοντες – οργανικά αίτια:
συσχέτιση με χρωμοσωμικές ανωμαλίες
- βιολογικοί παράγοντες :
συσχέτιση με τη δομή και τη λειτουργία των κυττάρων του εγκεφάλου και πιο συγκεκριμένα στη δομή της παρεγκεφαλίτιδας
- νευροψυχολογικοί παράγοντες:
προβλήματα εστίασης , μνήμης και άρθρωσης
- ανοσολογικοί παράγοντες :
αντίδραση λεμφοκυττάρων και μητρικών αντισωμάτων
- προγενετικοί παράγοντες :
αιμορραγία της μήτρας κατά την κύηση και ύπαρξη μηκωνίου στο αμνιακό υγρό
- βιοχημικοί παράγοντες :
υψηλή σερτονίνη στο πλάσμα

- ψυχοκοινωνικοί και οικογενειακοί παράγοντες

3.2 Αντίκτυπο Εμφάνισης Αυτιστικών Συμπτωμάτων

Οι Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος , προκαλούν νοσηρές καταστάσεις σε κύτταρα στελέχους του πρόσθιου λοβού του εγκεφάλου. Στο σύγχρονο κόσμο, υπάρχει σαφής ενημέρωση και γνώση σχετικά με την συμπτωματολογία . Ακόμη , παρέχεται πληρότητα πληροφοριών , οι οποίες προκύπτουν μέσα από τη συστηματική έρευνα . Επομένως , στις μέρες μας , είναι πλέον ανοιχτός ο δρόμος προς τη διαφοροδιάγνωση , την αποκατάσταση , τον έλεγχο , την πρόληψη και τη θεραπεία . Μερικές μέθοδοι ελέγχου και αύξησης της αποδοτικότητας του αυτιστικού ατόμου , παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

- καλύτερη απόδοση στο πλαίσιο της ρουτίνας
- αποφυγή μεταβολών , οι οποίες τρομάζουν , δυσκολεύουν και αγχώνουν το αυτιστικό άτομο
- δημιουργία οπτικοποιημένου προγράμματος – χρονοδιαγράμματος , αποτελούμενο από λέξεις και εικόνες
- προφορική και οπτική ενημέρωση για τυχόν τροποποιήσεις ώστε να δοθεί ο κατάλληλος χρόνος προετοιμασίας και προσαρμογής
- χρήση εικόνων και αντικειμένων μετάβασης
- εξοικείωση με χώρους και άτομα
- εναλλαγή προτιμώμενων και μη δραστηριοτήτων
- ενίσχυση μνήμης

3.3 Με ποιές παθήσεις ενδέχεται να συνυπάρχει το Αυτιστικό

Συνδρομο

| Ο Αυτισμός , δεν ταυτίζεται πάντοτε με τη διανοητική καθυστέρηση . Σε περιπτώσεις περιγενετικής ανοξίας , με δυσκολίες αναπνοής , παρουσιάζεται συσχέτιση , σε ποσοστό

περίπου 20%. Ακόμη , ο Αυτισμός συνδέεται με την οξειδωση του εγκεφάλου του ατόμου . Παράλληλα , συναντώνται συνοσηρότητες , οι οποίες όμως , δεν αποδίδονται στον ίδιο .

Ο Αυτισμός , είναι πολύ πιθανό να συνυπάρχει με :

- διαταραχές μεταβολισμού
- γαστρεντερικά ζητήματα
- γενετικά νοσήματα
- δομικές αλλοιώσεις εγκεφάλου
- χρωμοσωμικές ανωμαλίες
- λοιμώξεις
- βρεφικούς σπασμούς
- αισθητηριακές μειονεξίες
- νευροχημικές ανωμαλίες
- επιληπτικές κρίσεις
- νοητική υστέρηση
- αλλεργίες
- δυσανεξίες
- άσθμα
- έκζεμα

Πολύ σημαντική λοιπόν , καθίσταται η ενδελεχής εξέταση οργανικών παραγόντων , και όχι η άκριτη απόδοση χαρακτηριστικών στοιχείων , όπως για παράδειγμα της υπερκινητικότητας ή του άγχους , στο Φάσμα του Αυτισμού . Οι ασυνήθιστες αντιδράσεις , η υπερευαισθησία , ο διαρκής φόβος και η εύκολη αποδιοργάνωση των ατόμων με Αυτισμό , ενδεχομένως να οφείλονται σε συνθήκες , οι οποίες ανοίγουν τον προστατευτικό αιματοεγκεφαλικό φραγμό , όπως υψηλός πυρετός , λοιμώξεις κ.τ.λ. Με σκοπό κυρίως την προσπάθεια ύπαρξης πιθανής φλεγμονής ακολουθούνται σημαντικές μέθοδοι ελέγχου .

3.4 Μέθοδοι ελέγχου

- μέτρηση δεικτών στο αίμα
- μέτρηση μικρογλοιακών κυττάρων του εγκεφάλου
- μέθοδος SPECT
- σύγκριση με δείγματα άλλων εγκεφάλων

Η κοινωνική μέριμνα και η χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών , αποτελούμενων από ειδικό εξοπλισμό , λογισμικό και συστήματα προς διευκόλυνση της μάθησης , της εργασίας και εν γένει της καθημερινής διαβίωσης και δράσης των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες , δύνανται να εφαρμοσθούν και υλοποιηθούν μιας και το σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον καθίσταται εξαιρετικά γόνιμο και δεκτικό. Η προσβασιμότητα των ατόμων , οφείλει να αποτελεί τον κανόνα . Ως βασικός στόχος , ανάγεται η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος , η ισότιμη πρόσβαση στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες και τη διδασκαλία , η παροχή δυνατότητας πραγματοποίησης γόνιμων παρεμβάσεων και μετασχηματισμών , τόσο στο φυσικό όσο και στον ψηφιακό χώρο και τέλος , η έγκαιρη και στοχευμένη μεατροπή του διδακτικού και ερευνητικού υλικού , σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες και επιταγές των περιστάσεων και των ιδιαίτερων συνθηκών.

Ο νόμος του 2017 , έρχεται να κατοχυρώσει την ανάγκη για ασφάλεια , αποτελεσματικότητα , αποδοτικότητα και λειτουργικότητα , των Ατόμων με Ιδιαιτερότητες .

3.5 Παροχές Σύγχρονων Τεχνολογιών

Παροχές προς άτομα με κινητικά προβλήματα

- παροχή ειδικού πληκτρολογίου γραφής
- εναλλακτική χρήση της επιφάνειας εργασίας
- χρήση ιχνόσφαιρας χειρισμού
- ύπαρξη διακόπτη πίεσης

Παροχές προς άτομα με προβλήματα όρασης

- μεγέθυνση οθόνης
- ανάγνωση οθόνης
- χρήση οθόνης Braille
- χρήση εκτυπωτή Braille
- δυνατότητα οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων
- εισαγωγή μεγεθυντή κλειστού κυκλώματος
- χρήση τρισδιάστατου εκτυπωτή

Τροποποιήσεις Φυσικού Χώρου

- προσβάσιμο φυσικό περιβάλλον
- δημιουργία ραμπών
- ύπαρξη διόδων
- δημιουργία ειδικών ανελκυστήρων
- πλήρως προσβάσιμοι και καταλλήλως εφοδιασμένοι χώροι υγεινής
- μέριμνα σχετικά με την άνετη κίνηση
- μέριμνα σχετικά με την εύκολη και ασφαλή μεταφορά

Τροποποιήσεις Ψηφιακού Περιβάλλοντος

- γρήγορη , εύκολη και ασφαλής προσβασιμότητα
- πλήρης καταγραφή
- ουσιαστικός έλεγχος
- παροχή χρήσιμων συμβουλών – οδηγιών
- έλεγχος συμβατότητας
- διευκόλυνση επικοινωνίας

Οι σύγχρονες καινοτομίες , έχουν καταφέρει να ενισχύσουν την κυκλοφορία στην παγκόσμια αγορά , χιλιάδων χρήσιμων ιατροτεχνολογικών προϊόντων:

- εμφυτεύσιμα ιατροτεχνολογικά προϊόντα
- εξωσκελετοί προς υποβοήθηση
- βιονικά χέρια
- βιονικά πόδια
- βιοαισθητήρες
- συστήματα παρακολούθησης
- συστήματα ανάλυσης της θέσης και της κίνησης του σώματος
- συστήματα καταγραφής της θέσης των σπονδύλων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Αυτισμός :Διαγνωση και Διαχείριση

Στο πλαίσιο της διαχείρισης του Αυτιστικού Συνδρόμου , έγκειται η πρώιμη διάγνωση και η κατάλληλη και στοχευμένη παρέμβαση , με σκοπό την έγκαιρη καταπολέμηση των συμπτωμάτων , η οποία δύναται να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του ατόμου , να ελέγξει τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις του , να ενισχύσει τις κοινωνικές και μαθησιακές του δεξιότητες και να αναπτύξει το λόγο του . Η συμβουλευτική της οικογένειας , η παροχή της απαραίτητης εκπαίδευσης και υποστήριξης , η συμμετοχή σε προγράμματα θεατρικής , ιππασίας και μουσικοκινητικής , η εργοθεραπεία και λογοθεραπεία , καθώς και η ψυχοκοινωνική εκπαίδευση , αποτελούν μερικές από τις σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης και ελέγχου της συμπτωματολογίας του αυτισμού. Ως κύριο στόχο θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την προσπάθεια καταπολέμησης των πάσης φύσεως αισθητηριακών , γνωστικών , επικοινωνιακών και κοινωνικών αδυναμιών και η καλλιέργεια υγιών κοινωνικών σχέσεων.

Η σαφής διάγνωση του Αυτιστικού Συνδρόμου , επέρχεται μετά την ηλικία των 2 -3 ετών. Η ίδια πραγματοποιείται από ειδικούς ψυχιάτρους , ψυχολόγους ,γενετιστές και νευρολόγους , μέσω της πραγματοποίησης ειδικών τεστ . Παρόλα αυτά , καθίσταται εφικτός , ο εντοπισμός υπαρχουσών ανωμαλιών , ήδη από το δεύτερο μήνα ζωής του βρέφους . Με σκοπό τη διάγνωση του αυτιστικού συνδρόμου , κρίνεται απαραίτητο να πληρούνται και να γίνουν αντιληπτά μέσω της παρατήρησης , τουλάχιστον έξι αναπτυξιακά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά , οι ενδείξεις να έχουν παρουσιασθεί και να υφίστανται για ένα αξιόλογο χρονικό διάστημα και να σχετίζονται με την κοινωνική επικοινωνία και κοινωνική αλληλεπίδραση , καθώς και με την εκδήλωση στερεοτυπικής – επαναλαμβανόμενης συμπεριφοράς . Είναι απαραίτητο λοιπόν , το παιδί να παρουσιάζει προβλήματα στην κοινωνικοσυναισθηματική αλληλεπίδραση , στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία , στην ανάπτυξη , τη διατήρηση και κατανόηση των κοινωνικών σχέσεων . Η αξιολόγηση , περιλαμβάνει και ορισμένα γνωστά γενετικά σύνδρομα. Η προαναφερθείσα σχετίζεται με το επίπεδο της γλωσσικής και πνευματικής ικανότητας , κάποιες υπάρχουσες ιατρικές παθήσεις (επιληπτικές κρίσεις , άγχος , κατάθλιψη , γαστρεντερικά προβλήματα) . Εξαιτίας της πιο αργής ωρίμανσης των αγοριών , η διάγνωση σε αυτόν τον πληθυσμό

ενδέχεται να καθυστερήσει 1 – 2 έτη , δηλαδή να πραγματοποιηθεί ακόμη και έπειτα από την ηλικία των 5 ετών . Περίπου ο μισός πληθυσμός ο οποίος έχει κάποια Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , έχει διαγνωσθεί . Όμως , δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως παιδιά με υψηλή λειτουργικότητα και διανοητικές ικανότητες , πολύ πιθανό να παρουσιάσουν δυσκολίες κι έτσι να δρομολογηθεί η διάγνωσή τους , μετά την εφηβική ηλικία . Αξίζει παρόλα αυτά να αναφερθεί πως δεν υπάρχει πλήρως αντικειμενική διάγνωση.

Η αποδοτική παρέμβαση σε σχέση με το αναπτυξιακό επίπεδο , διαφαίνεται στη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία , στη στάση και τις κινήσεις του σώματος , στις εκφράσεις , στις χειρονομίες , στη βλεμματική επαφή , τη δυνατότητα αποκωδικοποίησης και έκφρασης . .

4.1 Μέθοδοι Διάγνωσης

- ερωτηματολόγια
- εξελικτικά τεστ
- τεστ νοημοσύνης
- παρατήρηση
- διαγνωστικά κριτήρια DSM – IV
και ICD – 10
- συζήτηση ειδικών με γονείς – εκπαιδευτικούς
– παιδιά

Είναι πολύ σημαντικό επίσης , προτού προβούμε σε συμπεράσματα να εξετάσουμε τα εξής στοιχεία :

- μάτρηση επιπέδου βιταμινών
(βιταμίνη D , φιλικού οξέως)
- έλεγχος γονιδίου M.T.H.F.R
- εξέταση αιτιών υπερκινητικής συμπεριφοράς
- προσπάθεια ελέγχου και περιορισμού των ψυχολογικών παραγόντων
- έλεγχος πιθανής ύπαρξης φλεγμονών

4.2 Στάδια διάγνωσης και έκφραση γονέων

1ο Στάδιο Διάγνωσης:

- άγχος
- άρνηση
- απομόνωση
- ξέσπασμα

2ο Στάδιο Διάγνωσης :

- πένθος
- οργή
- πανικός
- θυμός
- ενοχή

3ο Στάδιο Διάγνωσης:

- κατάσταση μόνιμης θλίψης
- καθημερινό πένθος
- επίγνωση της κατάστασης
- καθημερινό στρες

Συναισθήματα αδελφών:

- αγάπη
- ντροπή
- ενοχή
- θυμός
- ανησυχία για το μέλλον
- πρόωρη ωριμανση
- υπερπροστατευτικότητα
- αλτρουισμός

Σχέση ζευγαριού :

- επιβάρυνση
- διαπληκτισμοί
- αντιθέσεις διαπαιδαγωγίσης -ανατροφής
- αποξένωση

Θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφέρουμε, πως παρόλες τις υπάρχουσες δυσκολίες, συναντάμε χαμηλό ποσοστό διαζυγίων ανάμεσα σε ζευγάρια τα οποία έχουν αναλάβει την ανατροφή παιδιού με αφτιστικό σύνδρομο. Ακόμη, σε αυτές τις οικογένειες, παρατηρείται τις περισσότερες φορές μια υπερδραστηριότητα από την πλευρά της μητέρας και αντίθετα, μια αποστασιοποίηση από την πλευρά του πατέρα. Ο τρόπος πραγματοποίησης της διάγνωσης, δύναται να επηρεάσει σημαντικά τη σχέση γονέων – παιδιού και παιδιού και γονέων με τις κοινωνικές, τις θεραπευτικές και τις ιατρικές υπηρεσίες. Γι αυτό το λόγο, θεωρείται απαραίτητη, η καλλιέργεια εμπιστοσύνης και κατανόησης με τους ειδικούς, η προσπάθεια αποφυγής της περιθωριοποίησης και απομόνωσης του παιδιού και της οικογένειάς του, η διάπλαση καλής σχέσης με το σχολείο, κ.τ.λ.

Δεν θα πρέπει να λησμονούμε, πως το φάρμακο του αυτισμού έγκειται στην πρώιμη διάγνωση, την έγκαιρη και έγκυρη παρέμβαση και την ορθή διαπαιδαγώγηση.

4.3 Δυσκολίες καθημερινότητας μετά τη διάγνωση :

- αδυναμία επικοινωνίας αναγκών επομένως συχνή παρερμηνεία αυτών
- επιθετικότητα – απόσυρση με αποτέλεσμα οι γονείς να νιώθουν ότι παραμελούν και δεν ικανοποιούν τα παιδιά
- προβλήματα εξαιτίας της πιστής προσήλωσης στη ρουτίνα σε περιόδους π.χ. Σαββατοκύριακα, διακοπές κ.τ.λ
- υπερεκκτικότητα π.χ όσον αφορά τις προτιμήσεις στο φαγητό
- δυσκολία κοινωνικής κατανόησης και αλληλεπίδρασης
- αδυναμία ανταπίκρισης σε κανόνες τους οποίους ορίζουν οι συνομήλικοι
- προσκώληση στην οικογένεια
- προβλήματα σχετικά με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του ατόμου

- αδυναμία ένταξης στην κοινότητα
- οικονομική επιβάρυνση
- αγωνία των γονέων – συγγενών σχετικά με το μέλλον των ατόμων

Η διαχείριση έγκειται στην ενασχόληση πάνω σε ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα κάθε φορά ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της εκάστοτε περίπτωσης . Αξίζει να επισημάνουμε πως είναι απαραίτητη η κατανόηση της πρόληψης της κάθε πληροφορίας και η αντίδραση σε σχέση με τις ισχύουσες κοινωνικές καταστάσεις και συνθήκες . Μέσα σε όλα αυτά , τα παθολογικά αίτια , καθίστανται εκπαιδεύσιμα και διαχειρίσιμα ως ένα σημαντικό βαθμό . Πρόκειται δηλαδή , με την κατάλληλη υποστήριξη και φαρμακευτική ενίσχυση , τα άτομα με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος , να βρεθούν σε μια σαφώς πιο βελτιωμένη θέση . Με σκοπό την ύπαρξη μεγαλύτερων πιθανοτήτων επιτυχίας , χρειάζεται μια πολυσφαιρική παρέμβαση . Απαιτείται ένα εύλογο χρονικό διάστημα έναρξης της βελτίωσης , τουλάχιστον 1 – 3 μηνών , ώστε να παρουσιασθούν τα πρώτα δείγματα καλυτέρευσης της κατάστασης . Σημαντικό στοιχείο της προσπάθειας , αποτελεί η γόνιμη συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών , μιας και βασικός στόχος καθίσταται η καταπολέμηση της δυσπραγίας ανταπόκρισης σε καθημερινές δραστηριότητες και η περιορισμένη λειτουργικότητα. Η έναρξη των παρεμβάσεων , δύναται να πραγματοποιηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο . Αξιοπρόσεκτα στοιχεία , τα οποία αξίζει να ληφθούν υπ'όψιν , είναι η ηλικία και το επίπεδο λειτουργικότητας του ατόμου καθώς και το μέγεθος και ο αριθμός των αρνητικών συμπτωμάτων .

4.4 Άξονες στους οποίους πρέπει να προσανατολιστεί η θεραπεία

- 1) Pharmacological Therapy
- 2) Dietary Intervention and Supplementation
- 3) Behavioral Therapy
- 4) Educational Therapy

Θεραπεία και περιορισμός συμπτωμάτων :

- χορήγηση φαρμάκων
- διατροφική ενδυνάμωση
- παροχή ψυχοθεραπευτικής υποστήριξης
- θεραπεία με ζώα
- οπτικές θεραπείες
- διευκόλυνση επικοινωνίας
- εργοθεραπεία
- μουσικοθεραπεία
- αισθητηρική ολοκλήρωση
- δραματοθεραπεία
- επαφή και γνώση με το σώμα
- απόκτηση ορίων
- αυτοέλεγχος – αυτοπεριορισμός
- ενίσχυση δημιουργικότητας
- νοητική ενδυνάμωση
- ενίσχυση λήψης αποφάσεων
- διαχείριση αισθήσεων
- αυτοπεποίθηση – αυτοεκτίμηση
- συναισθηματική ισορροπία
- διαχείριση άγχους – στρες – φοβιών
- αλληλοβοήθεια
- αλληλοσυνεργασία
- ενίσχυση επικοινωνίας
- σεβασμός
- ενίσχυση γνώσεων
- διεύρυνση οριζόντων

- ακουστική ολοκλήρωση
- οπτική θεραπεία
- θεραπεία καθημερινής ζωής
- διευκολυνόμενη θεραπεία
- ιατρική θεραπεία – ψυχοθεραπεία
- συνεκπαίδευση

Βασικές μέθοδοι διαχείρισης του Αυτισμού

- Συμπεριφορισμός
- Μέθοδος Teach
- Αισθητηριακή ολοκλήρωση
- Συνδυασμός των παραπάνω

4.5 Απαραίτητα στοιχεία για μια πετυχημένη παρέμβαση

- αναζήτηση και εντοπισμός των δυνάμεων και δυνατοτήτων των αυτιστικών ατόμων
- βοήθεια με στόχο την κοινωνική αλληλεπίδραση
- αναζήτηση βαθύτερων αιτιών ενεργοποίησης ξεσπασμάτων
- ανηδιωτική αγάπη
- υποστήριξη και ενθάρρυνση
- ανάδειξη ιδιαίτερων πτυχών της προσωπικότητας των ατόμων
- εκδήλωση σεβασμού
- ανεκτικότητα
- κοινωνική αποδοχή
- καλλιέργεια αισθήματος πως αξίζουν και μπορούν να καταστούν χρήσιμοι και παραγωγικοί

4.6 Τεχνικές περιορισμού των αρνητικών συνεπειών των μεταβάσεων από μια δραστηριότητα σε μια άλλη

Η μετάβαση του παιδιού με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , από μια δραστηριότητα σε μια άλλη , διαφορετική , αποτελεί μια δύσκολη και περίπλοκη διαδικασία. Απαιτεί ιδιαίτερη προετοιμασία , στοχευμένη στρατηγική , κατανόηση , σεβασμό και αποδοχή της ψυχοσύνθεσης και των διανοητικών ιδιαιτεροτήτων και δυνατοτήτων του αυτιστικού εγκεφάλου . Σκοπός των παραπάνω , καθίσταται ο περιορισμός του χρόνου μετάβασης , η μείωση και καταπολέμηση των πιθανοτήτων εμφάνισης κρίσεων και αρνητικών αντιδράσεων .

Βήμα 1ο

Αρχικά , αξίζει να αναφέρουμε πως δεν αποκόβουμε απότομα , ξαφνικά και βίαια το παιδί από τη δραστηριότητα με την οποία καταπιάνεται . Αντίθετα , το προειδοποιούμε , το προετοιμάζουμε , του παρέχουμε τον κατάλληλο και και απαιτούμενο χρόνο και χώρο προσαρμογής . Η ένταξη ειδικών οπτικών ενδείξεων , δύναται να συνδράμει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της προαναφερόμενης διαδικασίας .

Βήμα 2ο

Επιπλέον , αξίζει να παραμένουμε πιστοί σε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα , μια συνηθισμένη ρουτίνα , δίχως συχνές τροποποιήσεις και μεταβολές . Είναι σημαντικό το παιδί να αισθάνεται άνεση , ασφάλεια και ηρεμία . Στοχεύουμε ώστε να περιορίσουμε το επερχόμενο των αλλαγών άγχος, στρες και φόβο . Γι αυτό το λόγο , χρησιμοποιούμε τελετουργίες και πραγματοποιούμε τις δραστηριότητες σύμφωνα με μια δεδομένη σειρά .

Βήμα 3ο

Επίσης , πολύ σημαντική θεωρείται η προσφορά επιλογών , η αποφυγή της επιβολής και των απόλυτων και περιοριστικών τοποθετήσεων . Το παιδί , αισθάνεται την ανάγκη να ελέγξει οτιδήποτε το ευχαριστεί περισσότερο , να αποφεύγει δραστηριότητες οι οποίες το

ενοχλούν , το περιοριορίζουν , το τρομάζουν και δεν στοχεύουν στην καλλιέργεια και ενδυνάμωση των δεξιοτήτων του .

Βήμα 4ο

Ένα ακόμη , σημαντικό στοιχείο , καθίσταται η παροχή της δυνατότητας στο παιδί , να λαμβάνει πρωτοβουλίες . Οφείλουμε να το βοηθήσουμε να αισθάνεται χρήσιμο , σημαντικό και ικανό . Το ίδιο , με αυτόν τον τρόπο νιώθει ενεργό μέλος της δραστηριότητας , συνεργάζεται , βοηθά , ωριμάζει , διαχειρίζεται και ξεπερνά ευκολότερα πιθανές δυσκολίες .

Βήμα 5ο

Μπορούμε να χρησιμοποιούμε τέλος , λέξεις και σύμβολα , τα οποία κάθε φορά πρόκειται να σηματοδοτούν την περίοδο λήξης μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Χρήση κοινωνικών ιστοριών και παραδειγμάτων με σκοπό τη διαχείριση του Αυτισμού

Μια αποδοτική μέθοδος , η οποία δύναται να συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση του Αυτισμού , καθίσταται η χρήση κοινωνικών ιστοριών και κοινωνικών παραδειγμάτων . Διατυπώθηκε για πρώτη φορά από την Κάρολ Γκρέυ και υνδέεται με την οπτικοποιημένη και απλουστευμένη παρουσίαση γεγονότων , τα οποία έχουν άμεση συσχέτιση με κοινωνικές καταστάσεις , οι οποίες δυσκολεύουν αρκετά συχνά και προκαλούν ιδιαίτερη σύγχυση στο άτομο . Η προαναφερθείσα μέθοδος , παρέχει ευελιξία και τη δυνατότητα προσαρμογής στις ιδιαιτερότητες και ικανότητες – δυνατότητες του ατόμου . Περιλαμβάνει τη χρήση φωτογραφιών , εικόνω, γραπτού λόγου , κοινωνικών συμβόλων . Εισάγουν κοινωνικά αποδεκτές συμπεριφορές και προετοιμάζουν το άτομο , με στόχο την κατάλληλη διαχείριση κοινωνικών μεταβολών , ενισχύοντας ταυτόχρονα την προσαρμοστικότητά του .

5.1 Χρήση παιχνιδιού , με σκοπό τη διαχείριση του Αυτισμού

Το παιχνίδι από την πλευρά του , αποτελεί έναν ιδανικό τρόπο εκμάθησης των κοινωνικών δεξιοτήτων καθώς αποτελεί μια ευχάριστη διαδικασία για τα παιδιά. Μέσα από τα ομαδικά παιχνίδια, το παιδί μαθαίνει βασικές αρχές, όπως ομαδικότητα, συνεργασία, υπομονή τις οποίες γενικεύει και χρησιμοποιεί σε όλες τις πτυχές της ζωής του. Τα ομαδικά παιχνίδια, όπως τα παιχνίδια ρόλων και τα επιτραπέζια παιχνίδια μπορούν να εφαρμοστούν και από τους γονείς τόσο εντός όσο και εκτός σπιτιού ώστε να ενισχυθούν οι αντίστοιχες δεξιότητες.

5.2 Αυτισμός και Πανδημία

Βιώνουμε μια εξαιρετικά κρίσιμη εποχή , μιας και η πανδημία κατάφερε να ανατρέψει σημαντικά τη ρουτίνα των ατόμων με αυτιστικό σύνδρομο. Πολύ πρόσφατες έρευνες , κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η νόσηση της εγκύου – μητέρας , δύναται να επηρεάσει σημαντικά το έμβριο και να οδηγήσει , σε συνδρομή φυσικά και με άλλους , ποικίλους , σημαντικούς παράγοντες , στην εμφάνιση Αυτιστικού Συνδρόμου στο παιδί . Έτσι , ο ιός

έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει σημαντικά αλλά όχι απαραίτητα να μολύνει το ίδιο το έμβριο . Αρχικά , οφείλουμε να επισημάνουμε , πως τα μαστοκύτταρα δύνανται να καταστούν λειτουργικά και στο ίδιο το έμβριο . Άξια αναφοράς είναι η διαπίστωση πως οι έγκυες μητέρες οι οποίες νοσούσαν από κορονοϊό κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης , έχουν 60% πιθανότητες να φέρουν στον κόσμο ένα παιδί το οποίο πάσχει από Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος . Ακόμη , ό ίδιος ο ιός , θα μπορούσε να ενεργοποιήσει τους υποδοχείς , οι οποίοι εκτοξεύουν έναν υπέρογκο αριθμό προφλεγμονών κυτοκινών .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Οι συγχρονές τεχνολογίες ως μέσα θεραπείας

Τα τεχνολογικά μέσα και τα μέσα της πληροφορικής επιστήμης, έχει διαπιστωθεί μέσω πρόσφατων ερευνών, πως δύνανται να συμβάλλουν αποτελεσματικά και σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, στην εκπαίδευση και εν γένει την ορθότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση απέναντι στα άτομα με Αυτιστικό Σύνδρομο. Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών δείχνει να παρέχει σημαντική αρωγή στη διαδικασία, μιας και μπορεί να παρέχει σημαντικά μηνύματα. Οι ίδιοι οι υπολογιστές, είναι εφικτό να χρησιμοποιηθούν ως αντικείμενα – εργαλεία, αλλά και ως υποκείμενα, τα οποία μάλιστα αλληλεπιδρούν με τα ίδια τα άτομα, παρέχοντάς τους ένα οικείο, φιλικό και ασφαλές περιβάλλον, το οποίο τους γεμίζει ικανοποίηση και χαρά, ενώ ταυτόχρονα τους βοηθά να απολαμβάνουν την εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι νέες τεχνολογίες πληροφοριών επικοινωνίας, αποτελούν σημαντικούς αρωγούς, με σκοπό τη διαχείριση πολύπλευρων ζητημάτων. Παρέχουν δυνατότητες στο ίδιο το παιδί, το οποίο βρίσκεται στο Φάσμα του Αυτισμού, αλλά και στους γονείς και τους εκπαιδευτές αυτού. Δύνανται να λειτουργήσουν ως εργαλεία θεραπείας, περιορισμού των δυσλειτουργικών συμπεριφορών και εκπαίδευσης. Έρευνες έχουν αποδείξει πως παρέχουν σημαντικά κίνητρα, προωθούν τη συνεργασία και αξιοποιούν κατάλληλα τις δεξιότητες των ατόμων, τα οποία βρίσκονται στο Φάσμα του αυτισμού, συμβάλλοντας στη βέλτιστη αντίληψη, επικοινωνία και αλληλεπίδραση με το κοινωνικό περιβάλλον. Ενισχύουν την εστίαση και συγκέντρωση του παιδιού στις απαραίτητες δραστηριότητες, καταπολεμώντας το άγχος και την ανασφάλεια. Οι νέες τεχνολογίες, συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση του χώρου και των μεθόδων διδασκαλίας, προωθούν τη συλλογικότητα και τη διεπιστημονικότητα, ενισχύουν την αυτονομία, παρέχουν αποτελεσματικές προτάσεις αναφορικά με την πρόληψη και την υποστήριξη, θέτοντας ως προταρχική επιδίωξη την εξασφάλιση της συναισθηματικής υγείας του παιδιού. Παρέχουν ένα δημοκρατικό κλίμα, κάνουν πράξη την έννοια του συνεργατικού σχολείου ενώ χρησιμοποιούν ολισθικές πολιτικές διδασκαλίας και εκμάθησης στο πλαίσιο της νέας δόμησης του εκπαιδευτικού συστήματος και της προσπάθειας επίτευξης μιας κοινής διαχείρισης και αντιμετώπισης των ζητημάτων. Τα παιδιά με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος, καρπούνται ικανοποίηση και απόλαυση, μέσω της ενασχόλησης με τα βιντεοπαιχνίδια, μιας και παρέχεται ένα

προβλέψιμο και καθησυχαστικό περιβάλλον . Το εικονικό περιβάλλον , περιλαμβάνει πρακτικές και συνδέεται με κοινωνικές καταστάσεις , οι οποίες προσομοιώνουν στην πραγματική ζωή . Επομένως , γίνεται αντιληπτή η προσφορά πολλαπλών οφελών και δυνατοτήτων σε ειδικούς εκπαιδευτές , γονείς , θεραπευτές αλλά κυρίως προς τα ίδια τα άτομα τα οποία βρίσκονται στο φάσμα του Αυτισμού. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται να ληφθούν υπ'όψιν οι απαιτήσεις του περιβάλλοντος και το επίπεδο λειτουργικότητας του εκάστοτε παιδιού .

Τα σύγχρονα λογισμικά καθώς και τα κινητά τηλέφωνα , τα tablets και οι ηλεκτρονικές συσκευές γενικότερα, ενισχύουν την παροχή ξεκάθαρων εντολών και οδηγιών και παράλληλα συνδράμουν στην τοποθέτηση γνωστικών στόχων , οι οποίοι δύνανται να κατακτηθούν αξιοποιώντας το παρεχόμενο οπτικοποιημένο υλικό . Παρέχουν προσωπική ευχαρίστηση στα άτομα η οποία την ίδια στιγμή αποτελεί σημαντικό μέσον γρηγορότερης και αποτελεσματικότερης εκμάθησης . Περιλαμβάνουν οπτικό και ακουστικό υλικό , οθόνες αφής , αφηγήσεις , κείμενα , γραφικά και κινούμενα σχέδια και παρέχουν ένα δομημένο πλαίσιο και γραφικά , τα οποία δίνουν την εντύπωση επαφής με άλλους ανθρώπους , με στόχο την προώθηση και ενίσχυση της φυσικής , γνωστικής , υποστηρικτικής εκπαιδευτικής διαδικασίας . Τα κείμενα καθίστανται ευανάγνωστα και η παρουσίαση της πληροφορίας πραγματοποιείται με συντονισμένο και εναρμονισμένο τρόπο . Καλλιεργούν τη δυνατότητα προσείλωσης και συγκέντρωσης στα πλαίσια της οθόνης και υπάρχει διαδραστικότητα , ενώ διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον του μαθητή. Τέλος , αξίζει να αναφέρουμε πως είναι εξαιρετικά διαδεδομένες και αποτελεσματικές μιας και εισάγουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας , προσφέρουν ευκαιρίες για βελτίωση , ανέλιξη , πρόοδο και αυτονόμηση .

6.1 Σύγχρονες μονάδες ενίσχυσης:

- περιφερειακά κέντρα ειδικού σχεδιασμού
- κέντρα εκπαιδευτικής υποστήριξης
- κέντρα συναισθηματικής υποστήριξης

- κέντρα προαγωγής της αειφόρου ανάπτυξης

Χαρακτηριστικά :

- περιφερειακή οργάνωση
- διευκόλυνση παρακολούθησης
- συντονισμός
- παροχή υποστήριξης
- πληρότητα
- πρωτοτυπία
- συνδεση με γεγονότα καθημερινότητας
- σαφής δόμηση
- προσαρμοστικότητα στις ανάγκες
- ευελιξία
- παροχή ευκαιριών
- καλή ανατροφοδότηση
- ενθάρυνση ανάπτυξης
- σύνθετη δραστηριοποίηση
- μάθηση από την πράξη
- έκφραση – δημιουργία
- σωστή αξιοποίηση διδακτικού χρόνου
- προστασία προσωπικών δεδομένων
- παροχή ξεκάθαρων μηνυμάτων
- όχι χρονοβόρα διαδικασία
- έλλειψη απαιτητικότητας

Σύμφωνα με τις τοποθετήσεις των Jordan και Powell , κάθε άτομο με διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος , διαθέτει τη δυνατότητα να εξοικειωθεί και να νιώσει ευχάριστα και άνετα στο ηλεκτρονικό περιβάλλον και να δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης και ομαλής συνεργασίας και επικοινωνίας με τα υπόλοιπα άτομα , τα οποία βρίσκονται στον ηλεκτρονικό χώρο. Τα σύγχρονα ηλεκτρονικά εργαλεία δύνανται να καταπραίνουν τα ξεσπάσματα , να καταστήσουν ελεγχόμενη τη συμπεριφορά των παιδιών , να θέσουν όρια

και ένα σαφές πλαίσιο κανονισμών , να περιορίσουν σημαντικά τα αισθητηριακά ερεθίσματα , ενώ παράλληλα δεν φέρνουν σε δυσάρεστη θέση τα άτομα μιας και δεν τιμωρούν τις εσφαλμένες ενέργειες και απαντήσεις .

Αξιοσημείωτη καθίσταται η έρευνα , την οποία διεξήγαγαν οι Moore και Culvert kat το έτος 2000 . Ως βασικός στόχος της έρευνας , κατέστη η επίτευξη μιας δυνατότητας άμεσης σύγκρισης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας , αναφορικά με την εφαρμογή και χρήση ενός ειδικού λεξιλογίου , μέσω ενός συμπεριφορικού εκπαιδευτικού προγράμματος και ενός παρόμοιου λογισμικού το οποίο προορίζεται για χρήση , από παιδιά με διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος . Απαραίτητα συστατικά στοιχεία , πάνω στα οποία δομήθηκε η έρευνα , ήταν η κατοχή της προσοχής των παιδιών , η προσπάθεια και θέληση για εκπαίδευση και εξέλιξη και φυσικά η επίτευξη της εκμάθησης των λέξεων . Η λήξη της έρευνας γνωστοποίησε το γεγονός ότι η χρήση ενός υπολογιστή αποτελεί μια πιο αποτελεσματική μέθοδο , σε σχέση με την εφαρμογή ενός συμπεριφοριστικού προγράμματος εκπαίδευσης . Το παραπάνω , αποδόθηκε στο γεγονός ότι ο υπολογιστής , καταφέρνει να διατηρήσει αμείωτη την προσοχή και το ενδιαφέρον των παιδιών , καθώς και τη δυνατότητα εκμάθησης , πολύ περισσότερων εννοιών , λέξεων και εκφράσεων . Πολύ συχνά μάλιστα , με σκοπό να επιτευχθεί μια αποτελεσματικότερη παρέμβαση , επιχειρείται ο συνδυασμός των παρεχομενων εργαλείων , μεθόδων και τεχνικών .

6.2 Λογισμικά για άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος

1. MYCIN
2. VIRTUAL SANDBOX

MYCIN

Ως πρωταρχικός στόχος καθίσταται η διάγνωση του Αυτισμού, μέσω της πραγματοποίησης ερωτήσεων και της χρήσης ιδιαίτερων ψυχολογικών και ψυχιατρικών εργαλείων. Λαμβάνει χώρα η χρήση της τεχνικής νοημοσύνης , επιδιώκοντας τον εντοπισμό βακτηρίων , τα οποία προκαλούν σημαντικές λοιμώξεις , μηνιγγίτιδα και βακτηριαιμία .

VIRTUAL SANDBOX

Αποτελεί ένα σημαντικό μέσον διδασκαλίας, το οποίο περιλαμβάνει την πραγματοποίηση ανάλυσης της άμμου, την αναγνώριση ήχων και τη χρήση των αισθήσεων, κυρίως της αφής. Διευκολύνει την εκμάθηση των αριθμών και των χρωμάτων , όπως επίσης και σημαντικών πληροφοριών σχετικά με τον κόσμο ο οποίος μας περιβάλλει . Με απλά λόγια έχει τη δυνατότητα να συνδυάζει την εκμάθηση με τη διασκέδαση . Αξιοποιείται παράλληλα , με στόχο την έγκαιρη διάγνωση της Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος , την εξατομικευμένη θεραπεία και την κατάλληλη αξιοποίηση των δεξιοτήτων των ατόμων .

6.3 Μέθοδος Thinking Mind

Η μέθοδος Thinking Mind , περιλαμβάνει τη διενέργεια ασκήσεων , μέσω των οποίων επιδιώκεται η αντίληψη και απομνημόνευση των εννοιών των αντικειμένων . Ακολούθως , πραγματοποιείται η διάκρισή τους και η τοποθέτηση σε ειδικές κατηγορίες με βάση κυρίως τα εξωτερικά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα .

6.4 Κοινωνική Ρομποτική

Το ρομπότ , δύναται να χρησιμοποιηθεί από γονείς , δασκάλους και ειδικούς θεραπευτές , με στόχο να βοηθήσουν το παιδί να επικοινωνήσει τις ανησυχίες του και να εξοικειωθεί με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον . Ενδείκνυται για παιδιά τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα συγκέντρωσης , υπερκινητικότητας , επικοινωνίας και κοινωνικοποίησης .

Η χρήση της ρομποτικής , παρέχει στο παιδί ευκαιρίες εξέλιξης , ανάπτυξης δεξιοτήτων και σημαντικής βελτίωσης της επικοινωνίας . Παράλληλα , έχει παρατηρηθεί πως περιορίζει σε μεγάλο βαθμό το άγχος , το στρες και την ανασφάλεια , ενώ προωθεί την αλληλόδραση και τη συνεργασία .

Το ίδιο το ρομπότ , δύναται να λειτουργήσει ως θεραπευτής , εκπαιδευτής , συμπαίκτης , κοινωνικός διαμεσολαβητής. Αποτελεί ένα πρόσωπο μίμησης , διατήρης προσοχής και εκμάθησης , αναγνώρισης και διαχείρισης συναισθημάτων .

Στο χώρο του συναισθηματιού computing και των ρομπότ με ιδιαίτερα υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη , διακρίνονται για τα μοναδικά χαρακτηριστικά τους τα ρομπότα από την Αμερική , Zeno και Milo και το Βρετανικό ρομπότ Kaspar . Είναι σχεδιασμένα με σκοπό να συντροφεύουν τα παιδιά με Αυτισμό στην καθημερινότητά τους , επιδιώκοντας την κατάλληλη διαχείριση καθημερινών ζητημάτων , τη συναισθηματική υποστήριξη , την ανάπτυξη και καλλιέργεια δυνατοτήτων και την προώθηση της ομαλής κοινωνικοποίησής τους . Χρησιμοποιούν συναισθηματικές εκφράσεις , διαθέτουν τη δυνατότητα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με άλλες συσκευές και αποτελούν προϊόντα μίμησης .

Τα αποτελέσματα των σύγχρονων ερευνών , σε σχέση με αυτόν τον τομέα , αποδεικνύουν πως η διαμεσολάβηση των κοινωνικών ρομπότ , προωθεί και ενισχύει τη γενικότερη επαφή του παιδιού με Αυτισμό με τους οικείους του (οικογένεια , φροντιστές , συνεργάτες , εκπαιδευτές κ.α.) .

6.5 Το Δελφίνι

Οι μαθητές με αυτισμό παρουσιάζουν προβλήματα στο λόγο και στην επικοινωνία. Δεν έχουν την ικανότητα να εσωκλείσουν στη γλώσσα τους συναισθηματικό φορτίο. Για την καλύτερη προσαρμογή των μαθητών με ΔΑΦ εφαρμόστηκε το πρόγραμμα δελφίνι που αποτελείται από το εγχειρίδιο του μαθητή, του εκπαιδευτικού και το ψηφιακό προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό. Το ψηφιακό υλικό έχει στόχο να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να διαπιστώσουν τις ανάγκες των μαθητών με ΔΑΦ, να προσαρμόσουν τα κείμενα προς διδασκαλία στις ανάγκες του μαθητή, να υποστηρίξουν την ικανότητα επικοινωνίας των μαθητών με ΔΑΦ. Χρησιμοποιώντας οι μαθητές με ΔΑΦ το εκπαιδευτικό υλικό έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους και να αποκτήσουν αυτονομία. Ο μαθητής έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει το βιβλίο του σε ψηφιακή μορφή. Τα κείμενα απεικονίζονται με εικονογράμματα και με εικόνες. Ο εκπαιδευτικός αποφασίζει πια μορφή διδασκαλίας θα χρησιμοποιήσει για την διδασκαλία

του. Τα ίδια κείμενα υπάρχουν και σε ψηφιακή μορφή. Το ψηφιακό περιβάλλον δίνει την δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να τροποποιήσει τα κείμενα και τις ασκήσεις και να παρακολουθεί την πορεία της επίδοσης του. Επίσης ο εκπαιδευτικός μπορεί να εντάξει στο ψηφιακό περιβάλλον δικές του ασκήσεις και κείμενα για να ενισχύσει την εκπαιδευτική διαδικασία.

7.1 Σύγχρονοι Υπολογιστές

Η εκπαίδευση των αυτιστικών παιδιών μέσω των σύγχρονων, εξελιγμένων υπολογιστών, βασίζεται πρωτίστως στην διαχείριση της λειτουργίας του εγκεφάλου των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος. Για το λόγο αυτό, επιχειρείται η εξασφάλιση οικείας όψης και φωνής. Ένα λοιπόν, ανθρωπόμορφο είδωλο (avatar), πρόκειται να εμφανίζεται στην οθόνη του υπολογιστή και θα είναι επιφορτισμένο με την αποστολή να εκπαιδεύει το άτομο αναφορικά με ζητήματα αυτοεξυπηρέτησης και αυτονομίας. Για παράδειγμα θα του διδάσκει πως να κάνει σωστά μπάνιο, πως να πλένει τα χέρια του, πως να βάζει φαγητό, πως να φτιάχνει ένα τoστ, πως να στύβει έναν χυμό, πως να τρώει, πως πίνει κ.τ.λ. Ακόμη, θα συμβάλλει στην καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως τον τρόπο να επισκέπτεται και να λειτουργεί εντός ενός super market ή κάποιου καταστήματος εν γένει, πως να χρησιμοποιεί τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς ή να παρέχει στον εαυτό του και τους γύρω του βασικές ενέργειες ιατρικής περίθαλψης. Επιπρόσθετα, θα καθιστά ευκολότερο το χρονικό προσδιορισμό και την προσαρμογή στο χθες, το σήμερα και το αύριο, τη χωροταξική οργάνωση (πάνω, κάτω, μέσα, έξω, αριστερά, δεξιά), το συντονισμό και την κίνηση των διαφόρων σημείων του σώματος.

Η συνολική ανταπόκριση και ο βαθμός της αποδοτικότητας, της προαναφερθείσας συνθήκης, θα προσμετράται ώστε να καταγράφεται η γενικότερη πρόοδος και η πιθανή εξέλιξη του ατόμου. Στόχος καθίσταται, η προσπάθεια προσαρμογής της τεχνολογίας, στις βασικές ανάγκες του αυτιστικού ατόμου, με απότοκο τη βελτιστοποίηση της ποιότητας της ζωής του και της επίτευξης της λειτουργικότητάς του, αρχικά σε ζητήματα καθημερινότητας.

Αναφορικά με την επικοινωνία του ατόμου, η ίδια πρόκειται να καθίσταται εφικτή, από το οικείο περιβάλλον του σπιτιού του, ενώ πρόσβαση στην εν λόγω επικοινωνία του ατόμου, θα δύνανται να έχουν οι γονείς αυτού. Το ανθρωπόμορφο είδωλο (avatar),θα

αναλαμβάνει να ενημερώνει το άτομο , σχετικά με την πρόοδο του , την επιτυχή ή ανεπιτυχή του δράση , λαμβάνοντας κάθε φορά τις κατάλληλες εκφράσεις , στη βάση των συναισθημάτων της χαράς και της λύπης .

7.2 Ψηφιακά παιχνίδια

Η ένταξη των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος στο χώρο των ψηφιακών παιχνιδιών , δύναται να βοηθήσει σημαντικά στην καταπολέμηση της απόσπασης προσοχής και της καλλιέργειας και ανάπτυξης ισχυρής συναισθηματικής νοημοσύνης . Θεωρείται μια εξαιρετικά αποδοτική εκπαιδευτική διαδικασία , η οποία καλλιεργεί εναλλακτικές μεθόδους επικοινωνίας και παρέχει μια εξατομικευμένη αγωγή, σύμφωνα πάντοτε με τις ιδιαιτερότητες των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος . Περιλαμβάνει τη βιωματική και ενεργό συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία . Τα ψηφιακά παιχνίδια , παρουσιάζουν τρισδιάστατους κόσμους και περιλαμβάνουν ρεαλιστικά γραφικά στοιχεία και ιδιαίτερους χαρακτήρες . Την ίδια στιγμή , προσφέρουν την αίσθηση βίωσης ενός πραγματικού κόσμου . Η εκμάθηση εκπαιδευτικών εννοιών διδασκαλίας , επιτυγχάνεται μέσω της οθόνης του ηλεκτρονικού υπολογιστή ή του κινητού τηλεφώνου. Αξίζει να αναφέρουμε πως η διαδικασία αυτή , ενισχύει τη μαθητοκεντρική εκπαίδευση , την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την εκμάθηση σημαντικών εννοιών με την παράλληλη επίτευξη της ψυχαγωγίας του μαθητή . Αποτελεί μια καινοτόμο μέθοδο , πρόσληψης και μεταλαμπάδευσης της πληροφορίας και της γνώσης . Η ίδια , καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα ηλικιών από 0 έως 99 ετών . Η ενασχόληση με τα ψηφιακά παιχνίδια , προωθεί τη στρατηγική διαχείριση των καταστάσεων και τη δυνατότητα ορθολογικής αντιμετώπισης των προβλημάτων . Προσφέρει μεγάλη ελευθερία κινήσεων και προωθεί την αλληλοσυνεργασία , την αλληλοβοήθεια , την αλληλεπίδραση και τον υγιή ανταγωνισμό και τη συνεργασία , ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές . Επιτυγχάνει την ανταλλαγή σκέψεων , απόψεων και εμπειριών , παρέχει κίνητρα για σκέψη και προβληματισμό. Πρωταγωνιστικό ρόλο έχει ο μαθητής , ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι συμβουλευτικός , μιας και ο ίδιος υποστηρίζει , βοηθά και ενθαρρύνει το μαθητή.

7.3 Μέθοδος TEACCH

Η μέθοδος TEACCH (Treatment Education of Autistic related Communication Handicapped Children) , πρωτοεμφανίσθηκε στο Πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας της Αμερικής το 1960. Προϋποθέτει , την καλλιέργεια ενός συνεργατικού κλίματος , μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Προορίζεται για όλο το φάσμα ηλικιών και φύλων που παρουσιάζουν συμπτώματα αυτιστικής διαταραχής . Στόχο αποτελεί , η απόκτηση εφοδίων , κατάλληλων ώστε τα άτομα να ανταπεξέρχονται στις απαιτήσεις της καθημερινότητας . Ακόμη, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική και εκπαιδευτική ανέλιξη και πρόοδο των ατόμων.

Είναι μια ατομοκεντρική μέθοδος , η οποία επιχειρεί να επιτύχει την εκμάθηση της χωροταξικής οργάνωσης , του χρονικού προσδιορισμού , του συντονισμού , της σταθερότητας και της συνεργασίας . Η ίδια , προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά , τις δυνατότητες και τις ανάγκες των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος . Περιλαμβάνει την οργάνωση της καθημερινότητας και του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος , των καθηκόντων και των συνθηκών εργασίας . Θέττει ξεκάθαρα όρια , επιδιώκει τον περιορισμό του άγχους και την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και αυτονομίας του ατόμου . Καθορίζει τις ενέργειες ρουτίνας και περιλαμβάνει το οπτικό ξεκαθάρισμα και την ενημέρωση όσον αφορά τις αρμοδιότητες . Καθιστά σαφές στο άτομο α) τι πρέπει να κάνει , β) πόση δουλειά πρέπει να γίνει , γ) ποια στιγμή φθάνει στο τέλος της , δ) τι συμβαίνει στη συνέχεια . Μέσω των παραπάνω παροχών , συμβάλλει στην ενίσχυση της υπευθυνότητας , προσφέροντας κατανοητές οδηγίες , οργάνωση και σαφήνεια . Η μέθοδος TEACCH, βασίζεται σε οπτικό κατα κύριο λόγο υλικό και σε εικόνες . Παρέχει σημαντικά οφέλη , μιας και είναι αρωγός στην καταπολέμηση του εκφοβισμού και της υποτίμησης την οποία ενδεχομένως να βιώνει το παιδί με αυτιστικό σύνδρομο . Για τον παραπάνω λόγο , υπάρχει συνεχής εποπτεία και η τάξη είναι δομημένη κατά τέτοιο τρόπο , ώστε να γίνεται άμεσα αντιληπτή , όποια δραστηριότητα πραγματοποιείται , σε κάθε σημείο της αίθουσας.

7.4 Σύστημα ΜΑΚΑΤΟΝ

Το σύστημα ΜΑΚΑΤΟΝ , αποτελεί μια μέθοδο εναλλακτικής επικοινωνίας , ένα γλωσσικό πρόγραμμα , το οποίο εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στη Βρετανία . Αρχικά, αναπτύχθηκε ως ένα πείραμα κατά το 1970 , το οποίο διενεργήθηκε από τη βρετανίδα Margaret Walker . Απαρτίζεται από τη συλλαβή τριών ονομάτων :

1) “Ma” = Margaret (ιδρυτή προγράμματος)

2)“Ka” = Kathly (συνεργάτης της Margaret)

3)“Ton”= Tony (συνεργάτης της Margaret)

Στόχος του προγράμματος , καθίσταται η διευκόλυνση της επικοινωνίας και η αλληλεπίδραση των τροφίμων ενός ιδρύματος , οι οποίοι ήταν κωφοί και παρουσίαζαν μαθησιακές δυσκολίες και σοβαρά επίπεδα νοητικής καθυστέρησης. Η Παμακάριστος αποτέλεσε το πρώτο ίδρυμα στη χώρα το οποίο εφάρμοσε τη στρατηγική του προγράμματος ΜΑΚΑΤΟΝ και ανέλαβε να την προωθήσει και να τη μεταβιβάσει στην υπόλοιπη χώρα . Εφαρμόζεται σε ελαφριές , μέτριες και σοβαρές περιπτώσεις μαθησιακών , επικοινωνιακών και γλωσσικών διαταραχών , σε άτομα πολλαπλών αναπηριών , με νοητική υστέρηση , αυτισμό . (πολυ)αισθητηριακές αναπηρίες , γλωσσική διαταραχή , διαταραχή φωνής κ. α.

Αναφορικά με τη δομή του προγράμματος , περιλαμβάνει ένα βασικό λεξιλόγιο 450 εννοιών , χωρισμένο σε 8 στάδια ανάπτυξης με βάση τη συχνότητα εμφάνισης των λέξεων στο λόγο ενός παιδιού , το οποίο ακολουθεί ένα φυσιολογικό αναπτυξιακό πρόγραμμα . Παράλληλα , ένα λεξιλόγιο 7000 εννοιών διαχωρισμένων βάσει του θέματος , συνεπικουρεί. Βασίζεται στο συνδυασμό προφορικού και γραπτού λόγου και νοημάτων . Περιλαμβάνει έναν ελεγχόμενο – περιορισμένο αριθμό εννοιών , ώστε να συνάδει με τις δυνατότητες απομνημόνευσης του παιδιού , να μην το επιβαρύνει και να είναι προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες του . Στηρίζεται στη συχνή επανάληψη , εφόσον αυτό κριθεί επιβεβλημένο , ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση. Παράλληλα , δεν είναι περιοριστικό και αυστηρό στο βαθμό κατά τον οποίο ενισχύει την αποδοτικότητα , την πρόοδο και λειτουργικότητα του ατόμου , αποτελώντας αρωγό επικοινωνίας και έκφρασης συναισθημάτων , επιθυμιών και αναγκών . Η νοηματική γλώσσα , προσφέρει την πρώτη

ύλη ανάπτυξης του προγράμματος ΜΑΚΑΤΟΝ . Αποτελείται από ποικίλα γραφικά σύμβολα , τα οποία καθιστούν ευκολότερη την ανάγνωση και κατανόηση νοημάτων .

Η έκδοση του προγράμματος του 1976, αναθεωρήθηκε το έτος 1996 , ώστε να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες ανάγκες , απαιτήσεις και εξελίξεις . Χρησιμοποιείται από σχεδόν περισσότερες από 40 χώρες και πολιτισμούς (γιαπωνέζικο , ελληνικό , ινδικό , αυστραλιανό κουβεϊτανό κ.α) , με τις απαραίτητες πολιτισμικές τροποποιήσεις και τα κατάλληλα σύμβολα , τα οποία είναι εικονογραφικά , ώστε να μεταδίδουν τη σημασία της έννοιας που παριστάνουν , είναι σχεδιασμένα με απλό και τρόπο , με σκοπό να σχεδιάζονται εύκολα και γρήγορα με το χέρι και σχετίζονται με ζητήματα γλωσσικής ανάπτυξης .

Τα νοήματα και τα σύμβολα του ΜΑΚΑΤΟΝ , χρησιμοποιούνται σε 3 επίπεδα :

- 1)ένα νόημα – σύμβολο , αποδίδει μια πρόταση
- 2)η χρήση νοημάτων – συμβόλων , αποτελούν κλειδιά για την απόδοση της πρότασης
- 3)η χρήση συμβόλων – νοημάτων πραγματοποιείται για κάθε λέξη – στοιχείο της πρότασης

Η επιλογή του λεξιλογίου , πραγματοποιείται με βάση τις ιδιαίτερες , εξατομικευμένες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά κάθε παιδιού . Η παραδοσιακή διδασκαλία , επιτυγχάνεται με τη μέθοδο του διαλόγου και ένα μοντέλο μίμησης . Εναλλακτικά , παράλληλα προωθείται η μέθοδος της παρότρυνσης , ενθάρρυνσης και χρήσης ενισχυτικών μεθόδων , όπως χρήση εικόνων , νοημάτων και συμβόλων (χρήση δηλαδή εναλλακτικής επικοινωνίας) .

7.5 Σύστημα P.E.C.S

Το P.E.C.S (Picture Communication System) , αποτελεί ένα σύστημα εναλλακτικής επικοινωνίας , το οποίο είναι βασισμένο στην ανταλλαγή εικόνων . Με δημιουργούς τον Andy Bondy , PhD και Lori Frost , MS ,CCC-SLP , με αυτισμό , εμφανίσθηκε και εξελίχθηκε στις Η.Π.Α , κατά το 1985 . Αρχικά απευθυνόταν σε μαθητές προσχολικής ηλικίας και εν συνεχεία επεκτάθηκε και σε περιπτώσεις πολυποίκιλων γνωστικών , επικοινωνιακών και

κινητικών δυσπραγιών . Περιλαμβάνει τεχνικές υποβοήθειας , με επιδίωξη την επίτευξη της αυτόνομης ανάπτυξης σημαντικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων . Απαρτίζεται από 6 στάδια διδασκαλίας και στηρίζεται στη χρήση εικόνων αντι λέξεων , την αντίληψη των εικόνων , την περιγραφή αντικειμένων , την ανταλλαγή πληροφοριών και τη σύνθεση προτάσεων . Παράλληλα , παρέχεται η υποστήριξη ενός συντρόφου επικοινωνίας . Ο στόχος τον οποίο και επιτυγχάνει η εφαρμογή του συστήματος , είναι η λειτουργική επικοινωνία και η προώθηση της ομιλίας . Είναι ειδικά σχεδιασμένο για παιδιά , τα οποία βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού και παρουσιάζουν σημαντικές επικοινωνιακές δυσκολίες .

Αρμόδιος ώστε να μυήσει το παιδί στο σύστημα P.E.C.S , είναι ο γονιός – φροντιστής , είτε ο θεραπευτής αυτού , με απαραίτητη προϋπόθεση , την προγενέστερη εκπαίδευσή του , πάνω στις ιδιαιτερότητες του ίδιου του συστήματος . Καθήκον του φροντιστή – θεραπευτή , είναι η καθοδήγηση και ενίσχυση της χρήσης των εικόνων από το παιδί , ώστε να επικοινωνήσει τις σκέψεις , τα συναισθήματα και τις ανάγκες του . Συμβάλλει , ώστε το παιδί να καταφέρει να προσεγγίζει τα παρακάτω στάδια και μάλιστα δίχως την υποστήριξη ενός συντρόφου επικοινωνίας.

Τα στάδια είναι τα εξής :

1)το παιδί δημιουργεί μια λίστα ενδιαφερόντων

2)το παιδί αφήνεται ελεύθερο ώστε να λάβει την πρωτοβουλία να προσεγγίσει το σύντροφο επικοινωνίας

3)το παιδί εφοδιάζεται με μια σειρά από από κάρτες , ώστε να σκεφτεί , να αποφασίσει και να παραδώσει στο σύντροφο επικοινωνίας , την κάρτα η οποία απεικονίζει την επιθυμία του

4)το παιδί λαμβάνει μια κάρτα με τη φράση “εγώ θέλω...” , η οποία σχετίζεται με την επιθυμία την οποία έχει κάθε φορά (στόχος: να φθάσει το παιδί σε ένα επίπεδο όπου να

μπορεί να χρησιμοποιεί τις κάρτες και να δημιουργεί προτάσεις , γεγονός το οποίο θα διευκολύνει τα άτομα με δυσκολίες στην ανάγνωση

5)το παιδί ρωτάται άμεσα σχετικά με το τι επιθυμεί

6)το παιδί μαθαίνει να τοποθετείται , να καταθέτει την άποψή του σχετικά με το πως αντιλαμβάνεται τα πράγματα γύρω του - είναι σε θέση να σζητήσει και να ανταλλάξει απόψεις με το σύντροφο επικοινωνίας)

Μέθοδος επίτευξης του στόχου:

- δημιουργία λίστας ενδιαφερόντων παιδιού
- επιλογή ενός αγαπημένου αντικειμένου
- δημιουργία της εικόνας του αντικειμένου
- μετάβαση αντικειμένου σε ορατό , μη προσεγγίσιμο μέρος
- παράδοση κάρτας αντικειμένου στο παιδί
- αίτημα λήψης της κάρτας
- κραυγή αιτήματος
- παράδοση αντικειμένου στο παιδί

Αξίζει να σημειωθεί πως το παιδί δεν είναι εξ'αρχής σε θέση , να επικοινωνήσει με σαφήνεια τα θέλω και τις ανάγκες του . Γι ' αυτό το λόγο , ενδέχεται να έχει κάποια περίεργα ξεσπάσματα , εκρήξεις θυμού και προβληματικές συμπεριφορές , οι οποίες ωστόσο πρόκειται να υποχωρήσουν με την κατάλληλη επιβράβευση , ενθάρρυνση , υπομονή και εκπαίδευση . Έχει παρατηρηθεί , πως τα παιδιά που αναπτύσσουν επικοινωνία μέσω του P.E.C.S , αναπτύσσονται και εξελίσσονται με πιο γρήγορους ρυθμούς . Το σύστημα καθίσταται αρκετά προσεγγίσιμο και το κόστος ιδιαίτερος χαμηλό , μιας και συμπεριλαμβάνεται συνήθως στη λογοθεραπεία.

Ακόμη, τόσο το σύστημα P.E.C.S. όσο και το σύστημα T.E.A.C.C. , εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου τα άτομα αδυνατούν να αναπτύξουν τον προφορικό λόγο ως διάυλο επικοινωνίας και κατάθεσης σκέψεων και συναισθημάτων . Περιλαμβάνει την τοποθέτηση εικόνων σε κουτιά , ντουλάπες , ράφια και γενικότερα ειδικά σημεία , με απαραίτητη προϋπόθεση το παιδί να έχει λάβει γνώση σχετικά με το ακριβές σημείο στο οποίο βρίσκονται . Με αυτόν τον τρόπο , ενισχύεται η δυνατότητα , ανά πάσα στιγμή , το ίδιο να εκφράζει τις επιθυμίες και τις ανάγκες του , επιχειρώντας να λάβει το αντικείμενο στα χέρια του . Τα προαναφερθέντα συστήματα , δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση οπτικού υλικού , στην αξιοποίηση συμβόλων και εικόνων , στην ενίσχυση της επικοινωνίας και στην προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών .

7.6 Σύστημα Rebus

Το σύστημα rebus (reabody rebus reading) , εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη Βόρεια Αμερική , κατά τη δεκαετία του 1960 , με στόχο τη διευκόλυνση της διαδικασίας ανάγνωσης των παιδιών με αυτισμό. Χρησιμοποιεί σύμβολα από γρίφους , περιοδικά και κομικ. Απαρτίζεται από λέξεις , γράμματα , συλλαβές και μάλιστα με εικονική μορφή.

Η λέξη “rebus” , έχει λατινική ρίζα και σημαίνει “μέσω των πραγμάτων” . Κάθε σύμβολο rebus , αποτελεί και μια εικόνα , η οποία περιλαμβάνει μια έννοια που αποδίδεται μάλιστα και μέσω του ήχου . Με την πάροδο του χρόνου , η μέθοδος λαμβάνει τις απαραίτητες τροποποιήσεις και διορθώσεις , ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των ατόμων με προβλήματα ανάγνωσης και γενικότερα επικοινωνίας . Περιλαμβάνει περίπου 800 – 950 σύμβολα ασπρόμαυρων εικόνων , που συσχετίζονται με το περιεχόμενο του καθημερινού λεξιλογίου των αυτιστικών ατόμων . Αποτελεί ένα μη λογογραφικό , εικονογραφικό σύστημα . Τα σύμβολα και οι εικόνες , συνδυάζονται κατά τέτοιο τρόπο , ώστε να σχηματίζουν πιο σύνθετες λέξεις και προτάσεις . Παρόλα αυτά , το ίδιο καθίσταται αρκετά κατανοητό και προσιτό , εύκολο στη διδασκαλία και εκμάθηση , ιδιαιτέρως όταν η επαφή με το πρόγραμμα γίνεται σταδιακά και μεθοδικά .

Οι συνδυασμοί των συμβόλων , είναι εύκολοι στην άρθρωση και έχουν πολλαπλές χρήσεις (κυριολεκτική – μεταφορική χρήση) . Θεωρείται ενδιάμεσο στάδιο , ανάμεσα σε φωνολογικά και μη συστήματα , μιας και δεν καθίσταται εφικτή η ταύτιση με κάποια

γραμματική ή συντακτικό . Οι χρήστες , συνδυάζουν νοήματα και ήχους , μαθαίνουν τη χρήση γραμμάτων και συμβόλων και μετά την απομάκρυνση των εικόνων , διδάσκονται τη μέθοδο ανάγνωσης και αναγνώρισης ήχων . Αξίζει να σημειωθεί , πως τα σύμβολα Rebus , συνδυάζονται αρκετά συχνά με το λεξιλόγιο ΜΑΚΑΤΟΝ .

7.7 Σύστημα Bliss

Το σύστημα Bliss , καθίσταται ως ένα πολύπλοκο , γλωσσικό σύστημα. Δεν αποτέλεσε εξ'αρχής ένα μέσον ενίσχυσης προς τα άτομα με δυσκολία στην επικοινωνία . Αντίθετα , ως δημιούργημα του Charles Bills , χρησιμοποιήθηκε ως διάυλος με στόχο την καθιέρωση μιας διεθνούς γλώσσας , την εποχή κατά την οποία η δράση του Α. Χίτλερ , πέρασε από τη χώρα του , δηλαδή την Αυστρία . Ο Bliss , επιθυμούσε να ενοποιήσει τα έθνη , κάτω από μια κοινή γλώσσα . Το όραμά του ωστόσο , έμελλε να εφαρμοσθεί στο μέλλον , προς τη διευκόλυνση της διαβίωσης ατόμων με σοβαρές αναπηρίες . Με τις κατάλληλες τροποποιήσεις , προσαρμογές και προσθήκες νέων συμβόλων , το κέντρο για Ανάπηρα Παιδιά στο Οντάριο του Καναδά , θέτει σε εφαρμογή το σχέδιο , μετά τη λήψη της σχετικής έγκρισης από τον ίδιο τον εφευρέτη του συστήματος , το 1970 . Έκτοτε , η μέθοδος , εξαπλώνεται και σε άλλα κέντρα , ενώ προωθείται και η εκπαίδευση στον συγκεκριμένο τομέα.

Το παιδί , μέσω του συστήματος αυτού , μαθαίνει να ανταποκρίνεται στη μέθοδο , με τη βοήθεια των διδασκόντων. Γι ' αυτό το λόγο , οφείλει να διδάσκεται σε άτομα , τα οποία διαθέτουν την ικανότητα να ανταποκριθούν εφαρμόζοντάς την . Απαρτίζεται από 9 βασικά γεωμετρικά σχήματα γραμμών και ημικυκλίων , τα οποία συνδέονται και από αυτή τη σύνδεση προκύπτουν 100 βασικά σύμβολα . Κάθε ένα από αυτά τα παραγόμενα σύμβολα , σχετίζεται και με μία συγκεκριμένη – ξεχωριστή λεζάντα . Σαφώς , οι έννοιες παρουσιάζουν τροποποιήσεις και ιδιαιτερότητες , οι οποίες εξαρτώνται από τον εκάστοτε πολιτισμό και το καθε ξεχωριστό κοινωνικό πλαίσιο. Ο συνδυασμός των συμβόλων , καταλήγει στη διαμόρφωση ενός λεξιλογίου , το οποίο αποτελείται από 2.000 έννοιες και το οποίο

συνεχώς ανανεώνεται . Τα σύμβολα , είναι ιδεογραφικά και εξαιτίας αυτού , ντύνονται με τα κατάλληλα χρώματα και σχήματα , ώστε να καθιστανται ευκόλων προσεγγίσιμα . Η εκμάθηση , ξεκινά κατά προτίμηση με τη χρήση απλών ιδεογραφικών συμβόλων , ενώ σταδιακά προστίθενται οι πιο σύνθετες έννοιες .

Η χρήση του συστήματος , αρχικά ταυτίστηκε με την ενίσχυση παιδιών τα οποία χαρακτηρίζονται από μια κάποιου είδους αναπηρία , δυσκολία ή αδυναμία ομιλίας , δυσκολίες εκμάθησης , ανάγνωσης , γραφής , για παιδιά με εγκεφαλική παράλυση , προβλήματα στην επικοινωνία και ζητήματα όρασης . Αξίζει να επισημανθεί πως πρόκειται για ένα πλήρως αναγνωρισμένο σύστημα , το οποίο εξελίσσεται και διαδίδεται , μέσω της Blissymbolics Communication International .

7.8 LT125-dp

Το λογισμικό LT125-dp δεν χρειάζεται εγκατάσταση. Δουλεύει είτε από το CD-ROM ή από το σκληρό δίσκο. Για να τρέξει το λογισμικό κάνουμε διπλό κλικ. Στην οθόνη εμφανίζεται το παράθυρο της τρέχουσας ψηφιακής εφαρμογής. Επίσης έχουμε την δυνατότητα να μετακινήσουμε το παράθυρο της ψηφιακής εφαρμογής. Χρησιμοποιώντας τα βέλη που βρίσκονται στο κάτω μέρος δεξιά και αριστερά μπορούμε να δούμε τις διαδοχικές σκηνές της ψηφιακής εφαρμογής. Χρησιμοποιώντας τα πλήκτρα μπορούμε να αυξομειώσουμε το μέγεθος της εικόνας .

7.9 Αισθητηριακή Ολοκλήρωση

Η Αισθητηριακή Ολοκλήρωση , αποτελεί μια φυσιολογική νευροβιολογική διαδικασία , κατά την οποία τα μέρη του νευρικού συστήματος , εργάζονται μαζί , συλλέγονται δεδομένα από το περιβάλλον , μέσω των αισθητικών μας οδών (όραση , γεύση , αφή). Εφαρμόζεται , σε παιδιά , τα οποία παρουσιάζουν δυσκολίες στην κίνηση , την ακοή , την όραση , τη γνωστική ικανότητα , περιορισμό χώρου , δυσκολία στη συμπεριφορά , προβλήματα στην αντίληψη και κατανόηση , στον πόνο , την αλληλεπίδραση και επικοινωνία , με αποτέλεσμα τον περιορισμό των αισθητηριακών ερεθισμάτων , τα οποία θεωρούμε ως δεδομένα .

Στόχος , της προσπάθειας εφαρμογής της , καθίσταται η επίτευξη προόδου και εξέλιξης και η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας στις εξωτερικές συνθήκες . Η Dr. A. Jean Ayres , ανέπτυξε τη θεωρία και πρότεινε το είδος θεραπείας , έπειτα από νευροεπιστημονικές μελέτες και μελέτες νευροψυχικής και σωματικής ανάπτυξης. Κατέληξε έτσι , σε μια αποτελεσματική μέθοδο , καταπολέμησης, της ελλειπούς οργάνωσης των δεδομένων , στο τμήμα του εγκεφάλου .

Η αισθητηριακή ολοκλήρωση , βασίζεται κατά κύριο λόγο , σε 3 βασικές , αλλά όχι και τόσο διαδεδομένες αισθήσεις , δηλαδή 1) την αίσθηση της αφής , 2) την αιθουσαία αίσθηση και 3) την ιδιοδεκτική αίσθηση , οι οποίες επιτρέπουν τη διαδικασία της αντ'ιληψης , της αποτύπωσης και της αντίδρασης .

α) Απτική Δυσλειτουργία

- αποφυγή σωματικής επαφής
- περιορισμένη σίτιση αναφρικά με τροφές με περίεργη υφή
- ζητήματα με τα υφάσματα των ρούχων
- άρνηση πλυσίματος προσώπου
- περιορισμένο πλύσιμο χεριών
- αποφυγή επαφής με αντικείμενα τα οποία ενδέχεται να αφήσουν στίγμα στο πρόσωπο και τα χέρια

- χρήση δακτύλων και όχι ολόκληρου του χεριού
- υπερευαισθησία
- υπαισθησία
- υπερδιέγερση
- υπερκινητικότητα
- απόσπαση προσοχής

β) Απτική Αμυντικότητα (συχνά συνδυάζεται με ανωριμότητα του απτικού συστήματος και κακή λειτουργία του εγκεφάλου)

- υπερευαισθησία
- υπερδιέγερση
- υπερδραστηριότητα
- εγκεφαλική αποδιοργάνωση
- αδυναμία συγκέντρωσης
- συναισθηματική αστάθεια
- ανεξήγητες αντιδράσεις

γ) Αιθουσαίο Σύστημα

Το Αιθουσαίο Σύστημα , σχετίζεται με την εσωτερική δόμηση του αφτιού και τη δυνατότητα ανίχνευσης των διαφόρων κινήσεων της κεφαλής . Το ίδιο μάλιστα , είναι υπεύθυνο ώστε να επιτρέπει την αντίδραση στα διάφορα ερεθίσματα και παράλληλα διατηρεί το άτομο σε εγρήγορση.

Δυσλειτουργία Αιθουσαίου Συστήματος

- υπερευαισθησία
- φόβος κινητικής δραστηριότητας
- αποφυγή βαδίσματος
- φόβος χώρου
- αδέξιες αντιδράσεις – κινήσεις

δ) Ιδεοδεκτικό Σύστημα

Το Ιδεοδεκτικό Σύστημα , συνδέεται άμεσα με την πραγματοποίηση εκκουσίων και ακουσίων κινήσεων . Την ίδια στιγμή , επιτρέπει την κιναισθησία , την ένταξη της κινησιολογίας με σκοπό την εκπαίδευση . Το ίδιο συνδέεται με το απτικό σύστημα και την αντίληψη και επίγνωση των ερεθισμάτων του σώματος και των συναισθημάτων . Αξίζει να αναφέρουμε , πως συμβάλλει στην εγρήγορση του ατόμου και αποτελεί όπλο αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης .

Διαταραχή Ιδεοδεκτικού Συστήματος

- αποφυγή κίνησης
- αποφυγή έντονων δραστηριοτήτων
- αποφυγή άρσης αντικειμένων με όγκο και βάρος
- έλλειψη συντονισμού – οργάνωσης
- δυσκολία κινήσεων
- καταστροφή αντικειμένων
- κακή στάση σώματος
- αδυναμία παραμονής σε όρθια στάση
- αδυναμία κίνησης δίχως οπτική επαφή
- κακή επίγνωση δύναμης
- περπάτημα με σύρσιμο άκρων
- ανησυχία – φόβος για οτιδήποτε ξένο – καινούριο

7.10 Κινητικός Σχεδιασμός

Ο Κινητικός Σχεδιασμός , συνδέεται με το σχεδιασμό , την οργάνωση και εκτέλεση των κινήσεων. Περιλαμβάνει την παροχή κινήτρου , με στόχο την έναρξη μιας νέας δραστηριότητας , την ενασχόληση με διαφορετικού περιεχομένου και είδους παιχνίδια , την εμπλοκή σε δράσεις οι οποίες πραγματοποιούνται μέσω μιας σειράς βημάτων , τη

δυνατότητα ομαλής μετάβασης στο χώρο , τη βελτιστοποίηση της ψυχολογίας του ατόμου , την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης αυτού και σαφώς περιλαμβάνει την επιβράβευση και συναισθηματική ενίσχυσή του .

Απευθύνεται σε άτομα , τα οποία παρουσιάζουν:

- διαταραχές αισθητηριακής επεξεργασίας
- ΔΕΠΥ , αυτισμό , δυσπραξία
- ελλείμματα κινητικού σχεδιασμού
- δυσκολία δράσης
- δυσκολία κινήσεων
- δυσκολία άρσης εμποδίων
- δυσκολία στην πραγματοποίηση απλών καθημερινών δραστηριοτήτων

Πλάνο

1. παροχή κινήτρων και πληροφοριών με στόχο την πραγματοποίηση κινήσεων τις οποίες πρέπει να κάνει το άτομο
2. οργάνωση και μεθόδευση των απαραίτητων ενεργειών , με στόχο την πραγματοποίηση της δράσης
3. εκτέλεση – πραγματοποίηση των συμφωνηθέντων ενεργειών σε μια ομαλή ακολουθία

7.11 Πολυαισθητηριακή Διέγερση

Η Πολυαισθητηριακή Διέγερση , σχετίζεται άμεσα με το τι ακούει , τι βλέπει και τι μυρίζει ένα βρέφος ή ένας ενήλικας . Παρέχει αισθητηριακές εμπειρίες , οι οποίες ενισχύουν την καλύτερη οργάνωση του κεντρικού νευρικού συστήματος . Περιλαμβάνει εναλλακτικές , αλλά πλήρως αποδοτικές μεθόδους εναλλακτικής επικοινωνίας . Στα βρέφη , συνδέεται με τη μακρόχρονη διατήρηση των συναπτικών συνδέσεων , κατά τη διαδικασία ωρίμανσης του εγκεφάλου . Συνδυάζει εφαρμογές και παρέχει ποικίλα ερεθίσματα . Αναφέρεται , στην παράλληλη διέγερση της όσφρησης , της αφής και της ακοής . Προωθεί και διευκολύνει την αντίληψη , την κατανόηση και εν τέλει τη γόνιμη επικοινωνία .

Η διαδικασία , δύναται να καταστεί αποδοτική , ιδιαίτερα κατά τα 3 πρώτα έτη ζωής του ατόμου , εξαιτίας της γρήγορης ανάπτυξης των νευρικών οδών του εγκεφάλου , οι οποίες συμβάλλουν στην επικοινωνία , την παραγωγικότητα , την κατανόηση και την επίτευξη συναισθηματικής σταθερότητας .

Βασίζεται κυρίως στη διέγερση της όρασης , με τη χρήση πολλών

διαφορετικών μεθόδων :

- χειρονομίες
- σύμβολα
- λεξιλόγιο Makaton
- εικόνες
- tablets
- διαδραστικοί πίνακες
- συγκέντρωση
- νοήματα
- καθρέπτες
- αντικείμενα
- αισθητικοκινητική ανάπτυξη

Οφέλη Πολυαισθητηριακής Διέγερσης

- περιορίζει το άγχος – στρες
- διευκολύνει την εκμάθηση
- καθιστά υγιή τον ύπνο
- βελτιστοποιεί τη διαδικασία του θηλασμού
- προσφέρει ευχαρίτηση
- καλλιεργεί ένα χαλαρό κλίμα
- συμβάλλει στον οπτικοκινητικό συντονισμό
- καθιστά το άτομο λειτουργικό
- αναπτύσσει τη γνωστική ικανότητα
- ενισχύει την κοινωνική αποδοτικότητα

Η Πολυαισθητηριακή Διέγερση , πραγματοποιείται στα πλαίσια της πολυαισθητηριακής αίθουσας (Sensory Intergration) . Η πολυαισθητηριακή αίθουσα , είναι ειδικά διαμορφωμένη , γεμάτη χρώματα , παιχνίδια , δοκούς , μπάλες και στρώματα .

7.12 Μουσικοθεραπεία και Αυτισμός

Η χρήση μουσικών ήχων , τραγουδιών και μουσικών οργάνων προς καταπράυνση των γνωστικών , γλωσσικών , κοινωνικών και συναισθηματικών ελλείψεων ως απόρροια του Αυτισμού , δύναται να καταστεί ιδιαίτερα αποδοτική , μιας και ως γνωστόν θέτει σε λειτουργία – ενεργοποιεί και τα δύο συνολικά ημισφαίρια του Αυτιστικού εγκεφάλου . Δύναται να ενισχύσει τις γνωστικές , κοινωνικές , επικοινωνιακές δεξιότητες του ατόμου , το οποίο φέρνει σε άμεση επαφή με το αντικείμενο και εν συνεχεία προωθεί και ενισχύει τη συνεννόηση και συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη με τα οποία μοιράζονται κοινές

εμπειρίες , σκέψεις , συναισθήματα , ενδιαφέροντα και συνήθειες . Έχει διαπιστωθεί μάλιστα , πως η ενασχόληση με τον τομέα της μουσικής είναι επιφορτισμένη με την ικανότητα να αυξάνει τη συγκέντρωση , καταπολεμώντας την απόσπαση προσοχής και να περιορίζει σημαντικά τα αρνητικά συναισθήματα , τη στεναχώρια , την κατάθλιψη το άγχος και το στρες . Η μουσικοθεραπεία ενισχύει την αυτοπεποίθηση και καθιστά τα άτομα παραγωγικά και δημιουργικά . Έχει την τάση να επιτρέπει στο άτομο το οποίο βρίσκεται στο φάσμα , να πραγματοποιεί συγκρίσεις και να ταυτίζει τη μουσική και το τραγούδι με ποικίλες καθημερινές κοινωνικές καταστάσεις . Ο χορός , η μουσική και το τραγούδι βοηθούν στη βελτιστοποίηση της σχέσης του ατόμου με το σώμα του . Στο πλαίσιο της θεραπείας , δύνανται να συμμετάσχουν ειδικοί θεραπευτές , καθηγητές , γονείς , φίλοι , παπούδες , συγγενείς και όλοι μαζί να ενισχύσουν και να ισχυροποιήσουν το δεσμό με το αυτιστικό άτομο .

α) Πως βοηθά η μουσικοθεραπεία πρακτικά το άτομο

στο Φάσμα του Αυτισμού

- Η μουσική παρέχει πολύ-αισθητηριακή διέγερση

Πολλά από τα παιδιά που έχουν διαγνωσθεί με αυτισμό έχουν περίπλοκες αισθητηριακές ανάγκες, αναζητώντας διαρκώς αισθητηριακά ερεθίσματα. Η μουσικοθεραπεία συμβάλλει στη μείωση των ανεπιθύμητων αντιδράσεων και στην ανάπτυξη της κατάλληλης για κάθε περίπτωση, συμπεριφοράς. Με την τακτική έκθεση σε μουσική, το παιδί δέχεται ταυτόχρονα ακουστικά, οπτικά και απτικά ερεθίσματα. Είναι σημαντικό για τον θεραπευτή να θυμάται ότι μερικά παιδιά υπερφορτώνονται από την υπερβολική έκθεση σε αισθητηριακά ερεθίσματα, αλλά ένα από τα θετικά της μουσικής είναι ότι μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί στις ανάγκες του κάθε παιδιού.

- Η μουσική ενεργοποιεί και τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου

Μελέτες έχουν αποδείξει ότι η μουσική δεν γίνεται αντιληπτή μόνο από ένα από τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου, αλλά ενεργοποιεί και τη δεξιά και την αριστερή πλευρά. Απλά και μόνο ακούγοντας μουσική, ενεργοποιούνται νευρωνικά δίκτυα που συνδέονται με τα συναισθήματα, τη δημιουργικότητα και τον κινητικό έλεγχο.

- Η μουσική παρέχει δομή

Η σταθερή δομή που παρέχει η μουσική δημιουργεί μία αίσθηση ασφάλειας και οικειότητας στα παιδιά. Συνήθως, τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού αισθάνονται καλύτερα όταν γνωρίζουν εκ των προτέρων τι πρόκειται να ακολουθήσει. Η ίδια η διαδικασία της συμμετοχής σε κάποια δραστηριότητα με μουσική φαίνεται να μειώνει το άγχος που συνδέεται με μεταβάσεις και νέες δραστηριότητες. Για τα παιδιά που αισθάνονται άνετα με τις επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες, τα νέα τραγούδια μπορούν να εισάγονται σταδιακά, χωρίς ωστόσο να αλλάζουν οι καθιερωμένες ρουτίνες στην υπόλοιπη συνεδρία.

- Η μουσική μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία

Πολλά από τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού είναι λιγομίλητα, ενώ πολλά από τα παιδιά χαμηλής λειτουργικότητας δυσκολεύονται να ακολουθήσουν λεκτικές οδηγίες και να αποκωδικοποιήσουν επιτυχώς μη λεκτικά μηνύματα, όπως η γλώσσα του σώματος. Η μουσική λειτουργεί ως ένα μέσο έκφρασης που δεν απαιτεί λόγια. Μέσω αυτοσχεδιασμών στο πιάνο ή στα ντραμς για παράδειγμα, το παιδί μπορεί να εκφράσει θυμό, λύπη, χαρά, ενθουσιασμό, κ.α.

Σε άλλες περιπτώσεις, η μουσικοθεραπεία μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν τις ήδη υπάρχουσες γλωσσικές δεξιότητες με πολλούς τρόπους. Η μουσική μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεταξύ άλλων ως μέσο για να μάθουν τα παιδιά να κατανοούν έννοιες, να ονομάζουν αντικείμενα και εικόνες, να αυξηθεί το επίπεδο κατανόησής τους και να αναπτυχθούν οι επικοινωνιακές τους δεξιότητες

Θεωρείται ότι η μουσική βελτιώνει την ικανότητα αντιστοιχίας ήχων με πράξεις, συνδέοντας το ακουστικό κέντρο του εγκεφάλου με το κινητικό, κάτι που μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση λεκτικών οδηγιών. Συνδυάζοντας τη μουσική με πράξεις, μετά από πολλή εξάσκηση, ενισχύονται τα τμήματα του εγκεφάλου που εμπλέκονται στην ομιλία.

- Η μουσική προωθεί τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις

Έχει παρατηρηθεί ότι τα παιδιά με αυτισμό εκφράζονται περισσότερο και είναι πιο επικοινωνιακά κατά τη διάρκεια των μουσικοθεραπειών απ' ό,τι σε συνεδρίες χωρίς μουσική. Επίσης, σε σχετικές έρευνες, φάνηκε ότι τα παιδιά ανταποκρίνονταν πιο συχνά στις οδηγίες του θεραπευτή κατά τη διάρκεια της μουσικοθεραπείας απ' ό,τι σε συνεδρίες χωρίς μουσική.

Τα παιδιά ανταλλάσσουν μεταξύ τους μουσικά όργανα, παίζουν μουσικά παιχνίδια, συγκεντρώνονται γύρω από ένα μουσικό όργανο και αυτοί είναι μόνο κάποιοι από τους τρόπους που μπορούν οι συνεδρίες μουσικοθεραπείας να ενισχύσουν την επικοινωνία. Αναπτύσσονται βασικές κοινωνικές δεξιότητες όπως η εναλλαγή σειράς, η βλεμματική επαφή, η αναμονή και η ενεργή συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες, ενώ παράλληλα ενθαρρύνεται το διαδραστικό παιχνίδι, κάτι που διευκολύνει τα παιδιά στο να δημιουργήσουν σχέσεις με τους συνομηλίκους τους.

- Η μουσική μειώνει το άγχος

Τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού είναι ιδιαίτερα επιρρεπή στο άγχος, καθώς αδυνατούν να απομονώσουν τα ερεθίσματα που το προκαλούν. Μελέτες έχουν αποδείξει ότι η μουσικοθεραπεία μειώνει το άγχος των ατόμων με αυτισμό. Μετά από σχετική έρευνα, βρέθηκε ότι μετά από 16 συνεδρίες των 20 λεπτών κατά τη διάρκεια των οποίων οι συμμετέχοντες άκουγαν μουσική, το άγχος τους μειώθηκε σημαντικά. Η κλασική μουσική, και γενικά κάθε είδος μουσικής με σταθερό ρυθμό, θεωρείται ιδανική όταν στόχος είναι να ελαττωθεί το άγχος σε παιδιά με αυτισμό, λόγω του ότι ο ρυθμός είναι εύκολα προβλέψιμος.

- Η μουσική συμβάλλει στην ανάπτυξη των κινητικών, γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων

Τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού συνήθως δυσκολεύονται στην εκμάθηση γραμμάτων και αριθμών και στην ανάπτυξη αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Η μουσικοθεραπεία μπορεί να εξασκήσει πολλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των κινητικών, των γνωστικών και των κοινωνικών δεξιοτήτων .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Στο πλαίσιο της εφαρμογής των προαναφερθέντων προγραμμάτων , απαιτείται αρχικά και κυρίως η προσπάθεια και επίτευξη της αποκωδικοποίησης της συμπεριφοράς και των αντιδράσεων των ατόμων τα οποία χαρακτηρίζονται από κάποια διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Η αποκωδικοποίηση , δύναται να αποτελέσει ένα διάυλο κατανόησης σημαντικών πληροφοριών και διαπίστωσης δεδομένων για το άτομο όπως :

- υπερβολική ευαισθησία
- εκδήλωση φόβου σε ορισμένα ερεθίσματα
- υπερένταση – υπερκινητικότητα – ανησυχία
- έντονες κινητικές δεξιότητες
- φόβο αλλαγής θέσης σώματος
- ασυνήθιστη αντίδραση σε ήχους , λεκτικές οδηγίες , θορύβους και φωνές

8.1 Οφέλη τα οποία παρέχουν οι νέες τεχνολογίες στη διαχείριση της Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος, μέσω της εναλλακτικής προσέγγισης της γνώσης

- εύκολη και γρήγορη προσβασιμότητα
- οριοθέτηση περιβάλλοντος
- περιορισμός ξεσπασμάτων
- έλεγχος πιθανής αντίδρασης σε ερεθίσματα
- ευκαιρίες λεκτικής – μη λεκτικής έκφρασης
- καλύτερη κατανόηση
- ενίσχυση αντιληπτικής ικανότητας
- ενεργός ρόλος μαθητή
- εξατομικευμένα - σύμφωνα με τις ανάγκες και τα προσωπικά χαρακτηριστικά – εκπαίδευση
- ευκαιρίες έκφρασης
- βελτιστοποίηση επικοινωνίας

- ανάδειξη δημιουργικότητας
- καλύτερη διαχείριση και αξιοποίηση παρεχόμενων πληροφοριών
- καταπολέμηση διάσπασης προσοχής
- συνδυασμός ψυχαγωγίας και εκμάθησης
- εξασφάλιση ικανοποίησης – πληρότητας
- παροχή άνεσης
- δημιουργία ενδιαφέροντος
- γρήγορη εκμάθηση
- παροχή κινήτρων
- γρήγορη εξοικείωση
- σίγουρη και βέβαιη εξέλιξη

8.2 Μειονεκτήματα εισχώρησης των νέων τεχνολογιών στην

καθημερινότητα ατόμων που βρίσκονται στο Φάσμα του Αυτισμού

- εξάρτηση μαθητή από τον υπολογιστή και τα υπόλοιπα τεχνολογικά εργαλεία
- αδυναμία ελεύθερης ατομικής δράσης και λήψης πρωτοβουλιών
- κοστοβόρα διαδικασία ανέγερσης υποδομών και ανεύρεσης κατάλληλου τεχνολογικού υλικού
- περιορισμένη παροχή υπηρεσιών και ενίσχυση , σε συγκεκριμένη ομάδα ατόμων με ιδιαιτερότητες
- αυτοματισμός και πλήξη
- ελλιπής γνωστική και ψυχολογική κατάρτιση και εξειδίκευση κατασκευαστικού προσωπικού των εφαρμογών

8.3 Παροχές του σχολικού περιβάλλοντος προς μαθητές με

Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος

Σύμφωνα με το νόμο 3699 | 2008 του άρθρου 7 και παραγράφου 4 , οι μαθητές οι οποίοι βρίσκονται στο Φάσμα του Αυτισμού υψηλής λειτουργικότητας , έχουν το δικαίωμα να

φοιτήσουν στις δομές γενικών σχολείων και να απολαμβάνουν επίσης την ενίσχυση και υποστήριξη του σχολικού εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής .

Επιπρόσθετα , οι μαθητές Αυτιστικού Φάσματος , μέσης είτε χαμηλής λειτουργικότητας , δύνανται να φοιτούν σε τμήματα γενικών σχολείων , με παράλληλη ενίσχυση από ειδικό πρόγραμμα αγωγής και εκπαίδευσης και συμβολής της απαραίτητης υποστήριξης , από εξειδικευμένο εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής .

Τέλος , στις ιδιάζουσες και πιο περίπλοκες και σοβαρές περιπτώσεις , είναι απαραίτητη η φοίτηση σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής , με κατεύθυνση τον αυτισμό.

Το σχολείο, παρέχει ερεθίσματα , με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων μίμησης , συγκέντρωσης , προσοχής , κατανόησης , αντίληψης , ορθής χρήσης του λόγου, διαχείρισης και έκφρασης συναισθημάτων , κινητικότητας , αυτονομίας , αυτοεξυπηρέτησης , ψυχαγωγίας και άλλων κοινωνικών δεξιοτήτων και σημαντικών κινήτρων , τα οποία καθιστούν αποδοτική τη μαθησιακή διαδικασία. Το σχολικό περιβάλλον , κρίνεται απαραίτητο να παρέχει ασφάλεια στο μαθητή με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος .

Ειδικότερα : Απαιτείται η ύπαρξη ξεκάθαρα , προβλέψιμου , καθημερινού προγράμματος , η προετοιμασία και έγκαιρη ενημέρωση του μαθητή σχετικά με πιθανές τροποποιήσεις και μεταβολές και η ύπαρξη σαφήνειας σχετικά με τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις . Οι εκπαιδευτικοί , οι γονείς και οι ειδικοί θεραπευτές , οφείλουν να στηρίξουν το δικαίωμα όλων να διατηρήσουν αναλλοίωτη και να εξελίξουν στο μέτρο του δυνατού την προσωπική τους ταυτότητα. Οι ίδιοι οφείλουν να δράσουν , με γνώμονα το σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων των ατόμων με Αυτισμό . Κρίνεται πολύ σημαντικό να επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευρηματικότητα , να είναι ευέλικτοι , να συνεργάζονται , να διαμορφώνουν ένα φιλικό και προσητό περιβάλλον , να ενισχύουν τις δυνατότητες του ατόμου και να συνδράμουν αποτελεσματικά στον περιορισμό της κοινωνικής απομόνωσης και της ομαλής ένταξης στο κοινωνικό σύνολο.

Η φοίτηση , απαιτεί ενσωμάτωση και απαραίτητη καθοδήγηση , ομαδικό παιχνίδι , προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες , με σκοπό την επίτευξη σταδιακής αυτονόμησης και ανεξαρτησίας,, γόνιμης αλληλεπίδρασης , ενίσχυσης της λειτουργικότητας , της αποδοτικότητας και της επικοινωνίας .

Στο πλαίσιο του προγράμματος , ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί μια σειρά από μεθόδους ώστε να ενισχύσει και να καταστήσει αποδοτικότερη τη διδασκαλία:

- χρήση κοινωνικών παραδειγμάτων προς μείωση ανεπιθύμητων αντιδράσεων σε πιθανές μεταβολές
- χρήση της μεθόδου της παρατήρησης
- καταγραφή πλήρους ιστορικού της οικογένειας
- χρήση συστημάτων υποβοήθειας
- αξιοποίηση ικανοτήτων – δεξιοτήτων των μαθητών
- έλεγχος μεγέθους της αίθουσας
- έλεγχος αριθμού μαθητών

8.4 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Ο εκπαιδευτικός καθίσταται πολύ σημαντικός μιας και ο ίδιος :

- ✓ εκπαιδεύει
- ✓ αντλεί πληροφορίες
- ✓ συνδέει το άτομο με κοινωνικά ερεθίσματα
- ✓ ενημερώνει
- ✓ αποτελεί κρίκο σύνδεσης ατόμου – περιβάλλοντος

Διδακτικές Πρακτικές και Τεχνικές

- Παροχή τμηματικής βοήθειας με συστηματικό τρόπο & σταδιακή απόσυρσή της
- Σταδιακή διαμόρφωση της συμπεριφοράς
- Ανάλυση έργου και διδασκαλία αλυσιδωτών αντιδράσεων
- Νατουραλιστική διδασκαλία: Κατ' ευκαιρία μάθηση

- Παροχή ενισχυτικών επακόλουθων με μεγαλύτερη συχνότητα και συνέπεια από τους υπόλοιπους μαθητές

8.5 Η Περίπτωση της Ελλάδας

Δυστυχώς , ο αριθμός των εφαρμογών οι οποίες έχουν τεθεί σε λειτουργία στη χώρα μας , είναι πολύ περιορισμένος εξαιτίας μιας σειράς παραγόντων . Απαιτείται ένα μεγάλο χρηματικό κεφάλαιο ώστε να καλυφθούν τα έξοδα τέτοιου είδους υποδομών , είναι απαραίτητη η γνώση των ειδικών μεθόδων και τεχνικών , καθώς και η γνωστική και ψυχολογική κατάρτιση , ενημέρωση και τροποποίηση και προσαρμογή στις εκάστοτε μαθησιακές ιδιαιτερότητες .

Παρόλα αυτά , οι φοιτητές του τμήματος Πληροφορικής του ΤΕΙ Καστοριάς , σε συνεργασία με τα μέλη του κέντρου ημέρας , έχουν ξεκινήσει μια προσπάθεια αξιοποίησης όλων των παρεχόμενων εκπαιδευτικών εφαρμογών , με σκοπό να ενισχυθούν στο μέτρο του δυνατού , γεγονός το οποίο έχει επιτύχει πολύ σημαντικά αποτελέσματα . Ταυτόχρονα , βρίσκεται σε εξέλιξη η έναρξη της εφαρμογής ενός λογισμικού , το οποίο παρέχει βοήθεια , με στόχο την πραγματοποίηση προμαθηματικών και μαθηματικών ενεργειών , ενώ παράλληλα ανοίγουν σημαντικό δρόμο προς τη διάγνωση και ενίσχυση ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος .

- διευκόλυνση τη μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία
- παροχή σταθερής αλληλεπίδρασης και δράσης
- παροχή δυνατότητας παιχνιδιού
- ενίσχυση φαντασίας
- δυνατότητα λεκτικής έκφρασης

8.6 Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Η Σύμβαση σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία , υπογράφηκε κατά το 2006 από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και αποτελεί την πρώτη διεθνή σύμβαση σχετικά με την αναπηρία. Υποστηρίχθηκε από 158 χώρες και κυρώθηκε από τις 143 . Στις παραπάνω, συγκαταλέγονται οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η Ελλάδα , η οποία εντάχθηκε κατά το έτος 2012 , σύμφωνα με το νόμο 4074|2012 .

Βασικές Αρχές τις οποίες διακηρύσσει

η Σύμβαση

- αξιοπρεπής ζωή
- αυτονομία
- ισότιμη μεταχείριση – αντιμετώπιση
- συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα
- κοινωνική ένταξη
- σεβασμός
- κοινωνική αποδοχή
- ισότιμη πρόσβαση στις ευκαιρίες
- προσβασιμότητα σε καθημερινές δραστηριότητες
- αξιοποίηση ικανοτήτων παιδιών με αναπηρία
- ανεξαρτησία – αυτοδιάθεση

8.7 Νομοθεσία

Το άτομο με αναπηρία αποτελεί ένα υποκείμενο το οποίο οφείλει να απολαμβάνει μια σειρά από δικαιώματα και βασικές ανθρώπινες αξιώσεις :

- μέτρα εξασφάλισης της αυτονομίας (άρθρο 15)
- μέτρα επαγγελματικής ένταξης
- μέτρα συμμετοχής στην κοινωνική – οικονομική και πολιτική ζωή (άρθρο 15)
- απαγόρευση διακρίσεων
- ισότιμη μεταχείριση
- θετική προσέγγιση διαφορετικότητας
- εκπαίδευση – κοινωνική και επαγγελματική ένταξη (άρθρο 15)
- κοινωνική ένταξη (άρθρο 15)
- πλήρης ανάπτυξη προσωπικότητας – φυσικών και ψυχικών ικανοτήτων (άρθρο 17)
- αποφυγή διακρίσεων (άρθρο Ε)
- αποφυγή διακρίσεων λόγω διαφορετικότητας (άρθρο 2)
- αξιοπρεπής ζωή – κοινωνική συμμετοχή -αυτονομία (άρθρο 23)
- επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 28-29)
- ψυχαγωγία (άρθρο 28-29)
- ειδική φροντίδα – βοήθεια
- περίθαλψη – αποκατάσταση
- προληπτική περίθαλψη
- ιατρική – ψυχολογική θεραπεία
- εξασφάλιση των προς το ζην αναγκών
- σεξουαλικότητα – γαμος δίχως εξαναγκασμό
- νομική βοήθεια – υποστήριξη
- προστασία από τον ιδρυματικό εγκλεισμό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 Υπηρεσίες – Δομές για τον Αυτισμό στην Ελλάδα

9.1 Σύλλογοι Γονέων

- ✓ ΑΧΤΙΔΑ – Σύλλογος Γονέων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων
- ✓ SOS – Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων
- ✓ Σύλλογος Γονέων – Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό Ν. Κοζάνης
- ✓ Σύλλογος Γονέων – Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό Λάρισας
- ✓ Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων
- ✓ Σύλλογος Γονέων – Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας
- ✓ Σύλλογος Γονέων – Κηδεμόνων και φίλων Άγιος Αρσένιος ο Καππαδόκης
- ✓ Π.Ο.Σ.Κ.ΑΜΕΑ
- ✓ Σύλλογος Ελλήνων ενηλίκων Αυτιστικών Asperger και ΥΛΑ
- ✓ Σύλλογος Γονέων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων “Αναγέννηση”
- ✓ Δράση για τον Αυτισμό
- ✓ Σύλλογος Γονέων Αυτιστικών
- ✓ Εταιρεία Προστασίας Ατόμων με Αυτισμό – Δ.Α.Δ.Ν Ν. Καστοριάς
- ✓ Σύλλογος Αυτισμός Ελπίδα

9.2 Ξενώνες

- ✓ Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής

- ✓ Ελληνικό Κέντρο για την Ψυχική Υγεία και Θεραπεία του παιδιού και της οικογένειας
- ✓ Σύλλογος Γονέων-Κηδεμόνων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων
- ✓ Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων

9.3 Κέντρα Ημέρας

- ✓ Κέντρο Ημέρας “ Λιθαράκι”
- ✓ Ειδική Μονάδα Θεραπείας Αυτιστικών Παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές
- ✓ Το Περιβολάκι – Ελληνικό κέντρο για την ψυχική υγεία και θεραπεία του παιδιού και της οικογένειας
- ✓ Κέντρο Ψυχικής υγιεινής – Θεραπευτική Μονάδα Αυτιστικών
- ✓ Ίδρυμα για το παιδί “ Η Παμμακάριστος”
- ✓ Κέντρο Ημέρας για ενήλικες με Αυτισμό
- ✓ ΔΙ.ΚΕ.ΨΥ
- ✓ Σωματείο Γονέων Ναυτικών “ Η Αργώ”
- ✓ Σύλλογος Γονέων-Κηδεμόνων και Φίλων S.O.S
- ✓ Σύλλογος Γονέων και Φίλων του αυτιστικού παιδιού
- ✓ Ενωση Γονέων , Φίλων και Κηδεμόνων απροσάρμοστων ατόμων
- ✓ Σύλλογος Γονέων - Κηδεμόνων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων
- ✓ Σύλλογος Προστασίας Αυτιστικών Παιδιών
- ✓ Σύλλογος Προστασίας Αυτιστικών Παιδιών
- ✓ Εταιρεία Ψυχικής Υγείας Παιδιού και Εφήβου Αιτωλοακαρνανίας
- ✓ Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας
- ✓ Στην Αυλή του Κόσμου
- ✓ Ε.ΨΥ.ΜΕ Πειραιάς
- ✓ Το Περιβολάκι
- ✓ Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α “Ορίζοντες”
- ✓ Ψυχοπαιδαγωγικό Κέντρο Παιδιού και Εφήβου – Εξέλιξη

- ✓ Προσέγγιση
- ✓ Άλμα

9.4 ΚΕΔΔΥ

- ✓ Αθηνών (Α')
- ✓ Αθηνών (Β')
- ✓ Αθηνών (Γ')
- ✓ Αθηνών (Δ')
- ✓ ΑΝ. Αττικής
- ✓ ΔΥΤ. Αττικής
- ✓ Πειραιά
- ✓ Αιτωλοακαρνανίας
- ✓ Αρκαδίας
- ✓ Αχαΐας
- ✓ Βοιωτίας
- ✓ Δωδεκανήσου
- ✓ Έβρου
- ✓ Ευβοίας
- ✓ Ευρυτανίας
- ✓ Ηρακλείου
- ✓ Θεσσαλονίκης (Α')
- ✓ Θεσσαλονίκης (Β')
- ✓ Ιωαννίνων
- ✓ Καστοριάς
- ✓ Κερκύρας
- ✓ Κοζάνης
- ✓ Κυκλάδων
- ✓ Λάρισας
- ✓ Λέσβου
- ✓ Ξάνθης

- ✓ Πέλλης
- ✓ Πύργου
- ✓ Ροδόπης
- ✓ Φθιώτιδας
- ✓ Φωκίδας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 Ερωτήσεις προς φροντιστές ΑΜΕΑ και ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος

Στο σημείο αυτό δόθηκε σε φροντιστές ΑΜΕΑ και ατόμων που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού ένα ερωτηματολόγιο .Οι ερωτήσεις ήταν οι εξής:

- Υπήρχε ανέκαθεν η επιθυμία ενασχόλησης με τα ΑΜΕΑ και ιδιαίτερα τα άτομα με Αυτιστικό Σύνδρομο ; Έλαβε χώρα κάποιο ιδιαίτερο γεγονός το οποίο σας στιγμάτισε και σας παρακίνησε ;
- Υπάρχει κάποιο μέλος του οικογενειακού σας περιβάλλοντος είτε του φιλικού σας περιγύρου , το οποίο αντιμετωπίζει νοητικό ή άλλου είδους παρόμοιο πρόβλημα ή Αυτισμό;
- Ποιά είναι τα οφέλη τα οποία έχετε αποκομίσει ο ίδιος ως προσωπικότητα , μέσω της δραστηριοποίησής σας και της συνεργασίας σας με τα άτομα με ειδικές ανάγκες και Αυτισμό ;
- Αν σας παρέχονταν οι απαραίτητες ευκαιρίες και δυνατότητες , με ποιό τρόπο θα επιθυμούσατε να συνεισφέρεται περαιτέρω στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με ιδιαιτερότητες και αυτιστικό σύνδρομο ;
- Ποιές συμβουλές θα παρείχατε σε κάποιον συμπολίτη , ο οποίος βρίσκεται στα πρώτα βήματα της κοινωνικής προσφοράς και επιθυμεί να εμβαθύνει και να εστιάσει στη δράση και παροχή υπηρεσιών προς ΑΜΕΑ και άτομα που βρίσκονται στο φάσμα του Αυτισμού ;
- Ποιές δυσκολίες έχετε βιώσει είτε βιώνετε , στο πλαίσιο της δράσης σας και θα μπορούσατε να μοιραστείτε ;

- Θεωρείτε πως οι υπάρχουσες κρατικές και μη δομές και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς ΑΜΕΑ και άτομα με Αυτισμό στη σύγχρονη Ελλάδα , επαρκούν ; Αν όχι θα μπορούσατε να προτείνετε μερικές τροποποιήσεις ;
- Πιστεύετε πως οι πολίτες είναι ικανοποιητικά ενημερωμένοι , σχετικά με τις ανάγκες των ΑΜΕΑ και των ατόμων με Αυτισμό και παράλληλα επαρκώς εξοικειωμένοι και ευαισθητοποιημένοι ;
- Θεωρείτε πως η δράση των σύγχρονων οργανισμών και φορέων , καθώς και η συμβολή του κρατικού μηχανισμού , συμβάλλει αποτελεσματικά στη βελτιστοποίηση της καθημερινότητας των ΑΜΕΑ και των ατόμων με Αυτισμό ;
- Θα θέλατε να μοιραστείτε μια όμορφη – ευχάριστη στιγμή κατά τη συνεργασία σας με τα ΑΜΕΑ και τα παιδιά στο φάσμα του Αυτισμού ;
- Προτείνετε μερικούς τρόπους , σύμφωνα με τους οποίους οι σύγχρονες τεχνολογίες μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των ατόμων με Αυτισμό.
- Θεωρείτε πως στις μέρες μας , τα άτομα με Αυτισμό και πάσης φύσεως ιδιαιτερότητα , έχουν εξισωθεί με τους υπόλοιπους πολίτες ;
- Ποιές ελλείψεις παρατηρείτε πως αποτελούν τροχοπέδη στην επίτευξη ικανοποίησης , ευχαρίστησης και εξέλιξης των ΑΜΕΑ και ατόμων στο φάσμα του Αυτισμού ;

Απαντήσεις Φροντιστών

1ος Φροντιστής

Απάντηση 1η :

- Όχι

Απάντηση 2η

- Ναι . Υπάρχει ένα κοριτσάκι 12 ετών , τετραπληγικό και με νοητική υστέρηση στο φιλικό μου περιβάλλον . Ο άνθρωπος αυτός , αποτέλεσε την πρώτη μου επαφή με ΑΜΕΑ . Η ίδια , μου έδειξε έναν κόσμο , με “διαφορετικές” ψυχές .

Απάντηση 3η

- Αρχικά η ενασχόλησή μου , με ΑΜΕΑ και ειδικά με αυτιστικά παιδιά , με βοήθησε να δω τον κόσμο από μια διαφορετική οπτική γωνία . Τα παιδιά αυτά , είναι γεμάτα αγάπη και καλοσύνη . Έρευνες μάλιστα , έχουν δείξει ότι έχουν αυξημένη νοημοσύνη . Ακόμη , η απλότητά τους σε καθημερινά προβλήματα – ζητήματα , δείχνει έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης , πιο απλό και λιγότερο αγχώδη . Τέλος , η γενναιοδωρία τους , βελτιώνει και την προσωπικότητα του φροντιστή .

Απάντηση 4η

- Αν υπήρχαν περισσότερες δυνατότητες , θα στόχευα στην κοινωνικοποίηση των ατόμων αυτών και στη βελτίωση της υπάρχουσας καθημερινότητας (π.χ. Αυτοεξυπηρέτηση) .

Απάντηση 5η

- Η συμβουλή που θα έδινα σε κάποιον ο οποίος θέλει να ασχοληθεί με τα άτομα με ειδικές ανάγκες , είναι να τα αγαπήσει και γνώμονα για τις πράξεις του , να αποτελεί η επιδίωξη του καλού αυτών των παιδιών .

Απάντηση 6η

- Αρχικά , ο κόσμος έχει ελλιπή γνώση όσον αφορά τα ΑΜΕΑ . Συνήθως από λύπηση ή ακόμη επειδή δεν γνωρίζουν οι άνθρωποι πως θα έπρεπε να τους συμπεριφερθούν , επιλέγουν να τα αποφεύγουν . Επιρόσθετα , πρέπει να αναφερθώ στα προβλήματα τα οποία υπάρχουν στους δημόσιους δρόμους καθώς και στο γεγονός

ότι σε πάμπολα σημεία η πρόσβαση για τα αμαξίδια , καθίσταται αδύνατη .

Απάντηση 7η

- Όχι , δεν επαρκούν . Μερικές πιθανές τροποποιήσεις , θα ήταν η πρόσληψη προσωπικού και εργατικού δυναμικού , κατάλληλα εκπαιδευμένου για τέτοιες περιπτώσεις (π.χ.με ειδίκευση στην ειδική αγωγή και την εργοθεραπεία) . και η συνεχόμενη αλληλεπίδραση με ψυχολόγους , ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη συνύπαρξη με τα ΑΜΕΑ και τα άτομα με Αυτιστικό Σύνδρομο .

Απάντηση 8η

- Σε καμία περίπτωση . Η κοινωνία , φοβούμενη “το διαφορετικό” , δεν έχει την επιθυμία να ενημερωθεί και να βοηθήσει τις δομές και τους οργανισμούς που ασχολούνται με τα ΑΜΕΑ.

Απάντηση 9η

- Σε έναν βαθμό ναι , ωστόσο πρέπει να γίνουν περισσότερα βήματα .

Απάντηση 10η

- Χρόνια πριν , ήταν ένα παιδί ΑΜΕΑ , το οποίο κατά τη διάρκεια μιας κρίσης του έκλαιγε . Τότε , ένα άλλο άτομο ΑΜΕΑ , το πήρε αγκαλιά και του είπε “σ'αγαπώ” . Τότε συνειδητοποίησα , πόση αγάπη και καλοσύνη έχουν μέσα τους .

Απάντηση 11η

- Ειδικές εφαρμογές , με στόχο τη βελτίωση και σωστή αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΑΜΕΑ .

Απάντηση 12η

- Όχι . Μειονεκτούν σε δικαιώματα (π.χ θέσεις εργασίας) .

Απάντηση 13η

- Ελλιπής γνώση
- Μη εκμετάλλευση των ΑΜΕΑ στο εργατικό δυναμικό των εταιρειών

- Περισσότερες δομές και ευκαιρίες

2ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Όχι . Ανοίχθηκε μια θέση εργασίας .

Απάντηση 2η

- Ναι.

Απάντηση 3η

- Ναι. Βλέπω τη ζωή με άλλο μάτι .

Απάντηση 4η

- Να υπήρχε περισσότερος διαθέσιμος χρόνος ώστε να είμαστε πιο κοντά στα άτομα αυτά , να παίζουμε περισσότερο , να ασχολούμαστε με περισσότερες δραστηριότητες και γενικότερα να είμαστε δίπλα τους σε οτιδήποτε χρειαστούν .

Απάντηση 5η

- Θα τον συμβούλευα , να βάλει ο ίδιος τον εαυτό του στη θέση ενός ατόμου , το οποίο έχει στην οικογένεια πρόσωπο με ειδικές ανάγκες , έτσι ώστε να σκεφτεί συνειδητοποιημένα και ώριμα και να πράξει σωστά εν τέλει .

Απάντηση 6η

- Της μετακίνησης και πρόσβασης σε όλους τους χώρους .

Απάντηση 7η

- Όχι , δεν επαρκούν .

Απάντηση 8η

- Δεν είναι σωστά ενημερωμένοι , αλλά θα πρέπει να υπάρχει θέληση και από τους ίδιους ώστε να μάθουν .

Απάντηση 9η

- Όχι

Απάντηση 10η

- Την ευχαρίστηση τη οποία παρατειρώ στα βλέμματά τους κατά την ώρα του παιχνιδιού και του περιπάτου .

Απάντηση 11η

- -

Απάντηση 12η

- Όχι .

Απάντηση 13η

- Οι κατάλληλες δομές
- Ο χρόνος που πρέπει να προσφερθεί στα άτομα με ειδικές ανάγκες και αυτισμό
- Το ευχάριστο περιβάλλον

3ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Ανέκαθεν υπήρχε η ανάγκη και επιθυμία ενασχόλησης και φροντίδας .

Απάντηση 2η

- Όχι .

Απάντηση 3η

- Αξία κοινωνικού έργου
- Συναισθηματική ανάπτυξη
(ανάπτυξη , φροντίδα , κατανόηση κ.τ.λ)

Απάντηση 4η

- Πρωταρχικά , η επιδίωξη της ένταξής τους σε πολιτιστικά κέντρα , κέντρα δημιουργικής απασχόλησης και εκμάθησης , ειδικά διαμορφωμένα και προσβάσιμα για άτομα με ιδιαιτερότητες.

Απάντηση 5η

- επίδειξη υπομονής
- θετική αλληλεπίδραση προς άτομα με ειδικές ανάγκες
- κοινωνική ενίσχυση και υποστήριξη

Απάντηση 6η

- Η προσέγγιση των ωφελούμενων αναφορικά με τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση .

Απάντηση 7η

- Η δυνατότητα πρόσβασης σε ποιοτικά εκπαιδευτικά προγράμματα .

Απάντηση 8η

- Όχι .

Απάντηση 9η

- Ναι .

Απάντηση 10η

- Κατά την προσπάθεια προσέγγισής μου , η άμεση αποδοχή και επίδειξη αγάπης και εμπιστοσύνης αυτών .

Απάντηση 11η

- Αρκετά ικανοποιητικά .

Απάντηση 12η

- Η κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες , δεν έχει εξελιχθεί ικανοποιητικά.

4ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Όχι .

Απάντηση 2η

- Όχι.

Απάντηση 3η

- Έχω έρθει κοντά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Απάντηση 4η

- Θα του παρείχα ήρεμη ζωή και σταθερότητα.

Απάντηση 5η

- -

Απάντηση 6η

- Έχω αντιμετωπίσει αρκετά ζητήματα αναφορικά με την συμπεριφορά , την κατανόηση και την επικοινωνία .

Απάντηση 7η

- Θα χαρακτηρίζα τις υπάρχουσες δομές και τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες ανεπαρκείς και την προσφορά προς ΑΜΕΑ και άτομα με Αυτισμό ελλιπή .

Απάντηση 8η

- Όχι , δεν έχουν γνώσεις .

Απάντηση 9η

- Έχουν πραγματοποιηθεί ορισμένες προσπάθειες , οι οποίες ωστόσο δεν είναι οργανωμένες και δεν έχουν αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα .

Απάντηση 10η

- Η στιγμή κατά την οποία σε αγκαλιάζουν και σου λένε πως σε αγαπούν .

Απάντηση 11η

- τεχνολογίες πληροφορικής
- ψηφιακά παιχνίδια

Απάντηση 12η

- Ναι

Απάντηση 13η

- -

5ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Ναι. Ένα γεγονός το οποίο με παρακίνησε να ασχοληθώ με ΑΜΕΑ και άτομα με Αυτισμό ήταν πριν περίπου 10 χρόνια , όταν σπούδαζα Κοινωνική Λειτουργός στην Πάτρα και επισκεπτόμασταν δομές και υπηρεσίες και δομές για πρακτική άσκηση όπως (ΕΕΕΕΕΚ. Ορφανοτροφείο , ΣΥΔ ή ακόμη και σπίτια με το πρόγραμμα βοήθεια

στο σπίτι κ.α) .

Απάντηση 2η

- Όχι , δεν έχω στον οικογενειακό μου περίγυρο κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες . Ένας αδελφός της γιαγιάς μου , είχε υιοθετήσει πριν από πολλά χρόνια και εν τέλει αργότερα διαγνώσθηκε με Σύνδρομο Down. Το είχα δει 2 – 3 φορές.

Απάντηση 3η

- Τα οφέλη τα οποία έχω αποκομήσει η ίδια ως προσωπικότητα , μέσω της επαφής μου με άτομα με ειδικές ανάγκες και αυτιστικό σύνδρομο , είναι αρκετά . Μερικά από αυτά είναι πως έχω περισσότερη υπομονή , ενσυναίσθηση και αυτοέλεγχο . Με ευχαριστεί να βοηθώ κάθε συμπολίτη μου , ο οποίος έχει ανάγκη και χρειάζεται τη βοήθειά μου .

Απάντηση 4η

- Εάν μπορούσα να βοηθήσω με κάποιο τρόπο την ποιότητα ζωής των ατόμων με ιδιαιτερότητες και με Αυτιστικό Σύνδρομο , θα προσπαθούσα να στοχεύσω στην καλύτερευση – βελτίωση της καθημερινότητάς τους . Και φυσικά θα τους ενίσχυα και θα τους προστάτευα παρέχοντάς τους , ένα ιδανικότερο και ορθότερο κράτος πρόνοιας , το οποίο θα έκανε όλους τους ανθρώπους ίσους και θα εκμηδένιζαν την περιθωριοποίηση και το ρατσισμό που ενδεχομένως βιώνουν στις κλειστές μας κοινωνίες .

Απάντηση 5η

- Για αρχή , ένα άτομο το οποίο θα ήθελε ή σκέφτεται να δραστηριοποιηθεί ή να παρέχει κάποιου είδους υπηρεσίες σε άτομα ΑΜΕΑ και με αυτιστικό σύνδρομο για εμένα θα πρότεινα να να δουλέψει πρώτα με τον εαυτό του , να δει αν αν αντέχει και αν μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα τέτοιο περιβάλλον εργασίας. Στην πορεία και αν συνεχίζει να το επιθυμεί οι συμβουλές μου θα ήταν , να παραμένει σε όλες τις καταστάσεις όσο πιο ήρεμος γίνεται , διότι αυτά τα άτομα λειτουργούν καλύτερα με ηρεμία και φυσικά να εστιάζει ξεχωριστά στο κάθε άτομο και την ιδιαιτερότητά του ώστε να μπορεί να ανταπεξέρχεται καλύτερα στις ανάγκες του κάθε ατόμου .

Απάντηση 6η

- Δυσκολίες πάντα μπορεί να υπάρχουν , εμείς όμως πρέπει να κάνουμε το καλύτερο που μπορούμε και να δίνουμε το 100% του εαυτού μας. Η συχνότερη δυσκολία που μπορεί να αντιμετωπίσουμε στο πλαίσιο εργασίας μας , είναι η συνεργασία μεταξύ των συναδέλφων , η ασυνεννοησία και η μη ορθή τήρηση καθηκόντων . Στη συνεργασία μου με τα άτομα ΑΜΕΑ και με Αυτισμό , δεν έχω αντιμετωπίσει κάτι μη επιλύσιμο.

Απάντηση 7η

- Δεν θεωρώ πως επαρκούν οι υπάρχουσες κρατικές και μη δομές και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς άτομα με ειδικές ανάγκες. Αντίθετα , θεωρώ πως είναι ελάχιστες . Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα , ίσως έχει βελτιωθεί λίγο η κατάσταση , αλλά και πάλι δεν υπάρχει σωστή και επαρκής ενημέρωση , ώστε ο περίγυρος των ατόμων αυτών , να μπορεί να απευθυνθεί .

Απάντηση 8η

- Όχι , οι πολίτες δεν είναι ικανοποιητικά ενημερωμένοι με τις ανάγκες των ΑΜΕΑ . Δεν έχουν εξοικειωθεί επαρκώς ούτε έχουν ευαισθητοποιηθεί σε τόσο σημαντικό βαθμό . Πιστεύω πως θα πρέπει να υπάρξει βελτίωση σχετικά με την ενημέρωση , και φυσικά μέσα από την κοινωνικοποίηση των ΑΜΕΑ , οι πολίτες θα εξοικειωθούν περισσότερο , θα δίνουν προτεραιότητα και για παράδειγμα δεν θα παρκάρουν παράνομα σε θέσεις ατόμων ΑΜΕΑ .

Απάντηση 9η

- Ναι , συμβάλλει , αλλά πάντα στην πράξη τα πράγματα είναι πιο δύσκολα για την καθημερινότητα των ΑΜΕΑ και η δράση των φορέων και η συμβολή του κρατικού μηχανισμού , θα έπρεπε να είναι πιο υποστηρικτική , τόσο για τα ίδια τα άτομα όσο και για τους φροντιστές τους .

Απάντηση 10η

- Μία από τις στιγμές που έχω ξεχωρίσει κατά τη συνεργασία μου με άτομα με ιδιαιτερότητες , είναι όταν ένας ωφελούμενος της ΣΥΔ , με φίλησε στο μπράτσο την ώρα που τον βοηθούσα να κάνει κάτι , θέλοντας να μου δείξει την αγάπη και τη χαρά του που ήμουν δίπλα του και τον βοηθάω . Επίσης , με χαροποιεί πολύ όταν βλέπω ΑΜΕΑ , να καταφέρνει κάτι που πολλοί πιστευαν πως δεν μπορεί.

Απάντηση 11η

- Εάν σύγχρονες τεχνολογίες θεωρούμε το κινητό , τον υπολογιστή , τα ηλεκτρονικά αμαξίδια , τα ειδικά αυτοκίνητα για ΑΜΕΑ και ό,τι άλλο έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια , σίγουρα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία και κυρίως βοηθούν στη σταθερή ψυχική και σωματική τους κατάσταση .

Απάντηση 12η

- Όχι , μιας και χρειάζεται αρκετή προσπάθεια από το σύνολο της κοινωνίας και όχι μεμονωμένα από ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες .

Απάντηση 13η

- Η ένταξη στο κοινωνικό σύνολο , η βελτίωση της καθημερινότητάς τους και φυσικά οι ευκαιρίες που μπορούν να δοθούν σε αυτά τα άτομα .

6 ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Όχι . Υπήρξε μια θέση εργασίας και ως νοσηλεύτρια , ενδιαφέρθηκα και το δήλωσα σε σύντομο χρονικό διάστημα .

Απάντηση 2η

- Όχι , δεν υπάρχει κάποιος .

Απάντηση 3η

- Αντιλήφθηκα το πόσο τυχερή είμαι γι'αυτά που έχω και μπορώ να κάνω (ακόμη και τα βασικά – τουαλέτα) .
- Αυξήθηκε η ενσυναίσθησή μου .

Απάντηση 3η

- Εκμάθηση βασικών , καθημερινών δραστηριοτήτων , οι οποίες θα το βοηθούσαν στην αυτοεξυπηρέτησή του .

Απάντηση 4η

- Να οπλιστεί με υπομονή και με αγάπη , διοτι αποτελεί μια πολύ απαιτητική και δύσκολη συνθήκη . Ωστόσο , στο τέλος της κάθε ημέρας , γίνεσαι καλύτερος άνθρωπος .

Απάντηση 5η

- Περιορισμένος χρόνος ενασχόλησης με τα άτομα αυτά εξαιτίας των ποικίλων καθημερινών υποχρεώσεων .

Απάντηση 6η

- Όχι , δεν επαρκούν .

1) Ενημέρωση της κοινωνίας αναφορικά με τον Αυτισμό .

2) Περισσότερες δομές και βοήθεια στις οικογένειες οι οποίες έχουν άτομα με ειδικές ανάγκες , οικονομική και εθελοντική .

Απάντηση 7η

- Όχι . Υπάρχει ελλιπής γνώση , καθώς δεν θέλουν να ασχοληθούν μαζί τους , είτε από λύπηση , είτε απο απέχθεια , είτε από φόβο.

Απάντηση 8η

- Ναι , ως έναν βαθμό . Σίγουρα απαιτείται περισσότερη προσπάθεια .

Απάντηση 9η

- Όταν ένας ωφελούμενος της ΣΥΔ , μου είπε πως με βλέπει ως τη μεγάλη του αδελφή και μου μίλησε για τους προβληματισμούς του .

Απάντηση 10η

- βελτίωση των δεξιοτήτων τους
- επιβράβευση για κάτι το οποίο έναν ή έμαθαν (άρα αποτελεί κίνητρο ώστε να προσπαθήσουν περισσότερο)

Απάντηση 11η

- Όχι . Δεν υπάρχουν θέσεις εργασίας για άτομα με ειδικές ανάγκες τόσο συχνά . Ακόμη , η μετακίνησή τους είναι εξαιρετικά δύσκολη . Τέλος , η νομοθεσία , αδικεί σημαντικά αυτή την κοινωνική ομάδα .

Απάντηση 12η

- Θα έπρεπε τα ΑΜΕΑ να ενσωματωθούν κοινωνικά. Το παραπάνω , θα μπορούσε να επιτευχθεί με πάρα πολλούς τρόπους . Σε καμία περίπτωση πάντως , δεν θα έπρεπε να στιγματίζονται , να περιθωριοποιούνται και να αποκόπτονται από τον υπόλοιπο πληθυσμό .

7 ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Ναι , καθώς επιθυμούσα να μάθω περισσότερες πληροφορίες για τα άτομα αυτά και τις ανάγκες τους , να ενημερωθώ σχετικά με τις ελλίψεις των παρεχόμενων αγαθών και γενικότερα να συνδράμω με όποιον τρόπο μπορώ .

Απάντηση 2η

- Όχι .

Απάντηση 3η

- Άλλαξε η οπτική μου , αναφορικά με τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο αντιμετωπίζω τα μικρά , καθημερινά προβλήματα . Είμαι ευγνώμων , για όλα αυτά τα αγαθά τα οποία διαθέτω , καθώς και για εκείνα τα οποία έχω τη δυνατότητα να πράξω .

Απάντηση 4η

- Θεωρώ πως η κοινωνικοποίηση των ατόμων αυτών , θα μπορούσε να βελτιώσει σημαντικά την ποιότητα της ζωής τους .

Απάντηση 5η

- Η συμβουλή την οποία θα παρείχα σε κάποιον ο οποίος επιθυμεί να ασχοληθεί πιο εντατικά με άτομα με Αυτισμό και ιδιαιτερότητες , θα ήταν να εφοδιαστεί με αγάπη και υπομονή και να έχει ως πρωταρχική του επιδίωξη την βελτιστοποίηση της ποιότητας της ζωής τους .

Απάντηση 6η

- Δεν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος , ώστε να διδαχθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες , χρήσιμους τρόπους , οι οποίοι θα βοηθήσουν στην καλλιέργεια της δυνατότητας αυτοεξυπηρέτησης .

Απάντηση 7η

- Όχι . Η αλήθεια είναι πως παρατηρούνται πολλές και αρκετά σημαντικές ελλείψεις .

Απάντηση 8η

- Όχι . Και αυτό επειδή συνήθως , δεν υπάρχει η επιθυμία να μάθουν . Αυτό που κυριαρχεί τις περισσότερες φορές , είναι το αίσθημα της λύπησης και του φόβου και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι άνθρωποι βρίσκονται μπροστά σε

μια στιγμή έντονης ή και μη , κρίσης .

Απάντηση 9η

- Όχι . Απαιτούνται περισσότερες και φυσικά συστηματικές και πιο οργανωμένες προσπάθειες .

Απάντηση 10η

- Θυμάμαι κάποια στιγμή , κατά την οποία προσπαθούσα να μάθω σε ένα παιδί , το οποίο βρισκόταν στο φάσμα του Αυτισμού , να στρώσει το κρεβάτι του . Όταν λοιπόν , έπειτα από αρκετή προσπάθεια , το κατάφερε , μου φίλησε το χέρι (κίνηση την οποία δεν είχε κάνει ποτέ ξανά στο παρελθόν) .

Απάντηση 11η

- Στα πλαίσια της επιβράβευσης , η ενασχόληση με τις σύγχρονες καθώς και με ορισμένες εφαρμογές , θα μπορούσε να βοηθήσει τα παιδιά με Αυτισμό, να καλλιεργήσουν και να εξελίξουν σημαντικές και χρήσιμες δεξιότητες .

Απάντηση 12η

- Όχι , σε καμία περίπτωση . Μερικές από τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν είναι:
 - 1) στη μετακίνηση
 - 2) η κοινωνική απομόνωση
 - 3) η ανυπαρξία θέσεων εργασίας

Απάντηση 13η

- Η ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες , σε καθημερινές δραστηριότητες .

8 ος Φροντιστής

Απάντηση 1η

- Όχι . Υπήρξε διαθέσιμη θέση εργασίας .

Απάντηση 2η

- Ναι. Διαμένει ένα κοριτσάκι με νοητική υστέρηση σε ένα κοντινό σπίτι , στη γειτονιά μου .

Απάντηση 3η

- Αντιλήφθηκα πως υπάρχουν πολλά πράγματα , για τα οποία όφειλα να είμαι ευγνώμων στη ζωή μου .

Απάντηση 4η

- Θα προσπαθούσα να βελτιώσω την καθημερινότητά τους και να τα προστατεύσω με κάθε δυνατό τρόπο .

Απάντηση 5η

- Η συμβουλή την οποία θα έδινα , θα ήταν να ασχοληθεί ξεχωριστά με το κάθε παιδί . Να προσπαθήσει να μάθει σιγά σιγά τις συνήθειες , τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές του , τι είναι σε θέση να πράξει και σε ποια ζητήματα παρουσιάζει έντονη δυσκολία και χρειάζεται ενίσχυση και βοήθεια .

Απάντηση 6η

- Εφόσον υπάρχει η ευαισθητοποίηση και η θέληση να ασχοληθείς με τα άτομα με ειδικές ανάγκες , στο τέλος εκμηδενίζονται οι αποστάσεις και καταρρίπτονται όλες οι δυσκολίες τις οποίες ενδεχομένως να έχεις κληθεί να αντιμετωπίσεις (μειωμένος χρόνος , κρίσεις κτλ) .

Απάντηση 7η

- Παρα το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια σημαντική βελτίωση , οι υπάρχουσες δομές συνεχίζουν να μην επαρκούν .

Απάντηση 8η

- Όχι . Η ενημέρωση των πολιτών , θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της επαρκούς κοινωνικοποίησης των ΑΜΕΑ .

Απάντηση 9η

- Μια ευχάριστη στιγμή , ήταν όταν ένας ωφελούμενος της ΣΥΔ είπε πως εμείς είμαστε η οικογένειά του και πως μας αγαπάει .

Απάντηση 10η

- Όχι .

Απάντηση 11η

- βελτίωση δεξιοτήτων
- δημιουργική απασχόληση
- εκμάθηση διαφόρων λειτουργιών

Απάντηση 12η

- Όχι . Πρέπει να γίνουν αρκετά βήματα και πολλές αλλαγές ακόμη , ώστε να επιτευχθεί η εξίσωση των ΑΜΕΑ με τον υπόλοιπο πληθυσμό .

Απάντηση 13η

- έλλειψη ενημέρωσης της κοινωνίας σχετικά με τα ΑΜΕΑ
- μη ενσωμάτωση των ΑΜΕΑ στην κοινωνία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Ανδρουλιδάκης Κωνσταντίνος. (2014). Η Επίδραση της Τεχνολογίας στη Ζωή του Ανθρώπου, στο Περιβάλλον του και στην Καθημερινότητα: Τεχνολογία το Δεξί Χέρι του Ανθρώπου. Αθήνα: Αιγάλεω.
- Βαρβόγλη Λίζα , “Η διάγνωση του Αυτισμού” , Εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα 2007 .
- Μανουσάκη Κατερίνα , “Αυτισμός-Το βιβλίο της οικογένειας” , Εκδόσεις Συμμετρία , Αθήνα 2015.
- Francesca Harpe , “Αυτισμός, Ψυχολογική Θεώρηση” , Εκδόσεις Gutenberg , Αθήνα 2003.
- Attwood Tony , “ The complete guide to Asperger’s Syndrome” , Μετάφραση Χαρά Λυμπεροπούλου , Εκδόσεις Πεδίο , Απρίλιος 2012.
- Ε.Σ.Α.μεΑ. (2002α). Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2002, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία. «2003 - Ευρωπαϊκό Έτος Ατόμων με Αναπηρία 2003. Πενήντα εκατομμύρια Ευρωπαίοι με αναπηρία αρνούνται τον παθητικό ρόλο και διεκδικούν τη συμμετοχή τους στο κοινωνικό – οικονομικό και πολιτικό στερέωμα της Ευρώπης», Αθήνα.
- Κρουσταλάκης Γεώργιος Σ., Παιδιά με ειδικές ανάγκες στην οικογένεια και το σχολείο : ψυχοπαιδαγωγική παρέμβαση, Έκδοση ΣΤ΄, εκδ. Ψυχοπαιδαγωγική Παρέμβαση, Αθήνα, 2005 .
- Παρασκευόπουλος , “Νοητική Καθυστέρηση” , Αθήνα 1980.
- Σιδηροπούλου - Δημακάκου, Δ. (1999) Συμβουλευτική και Προσανατολισμός Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες: Ιδιαίτερα προβλήματα συγκεκριμένων υπο-ομάδων. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού (τ. 50-1) σσ. 271-282. Αθήνα.

- Συριοπούλου-Δελλή Χριστίνα , “Υποστηρικτική Τεχνολογία για την εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση ατόμων με διαταραχές στο φάσμα του Αυτισμού”, εκδόσεις : Gutenberg , Αθήνα 2020.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Belcher Lynda M. (2013). Advantages and Disadvantages of Technology Advances. Florida .
- Eichinger J., Rizzo T. L. & Sirotnik B. W., «Attributes related to attitudes toward people with disabilities», International Journal of Rehabilitation Research 15 (1992) .
- **Mull, C. A., & Sitlington, P. L. (2003). *The role of technology in the transition to postsecondary education of students with learning disabilities a review of the literature. The Journal of Special Education***
- Winter Jerry Alan, «The Development of the Disability Rights Movement as a Social Problem Solver», Disability Studies Quarterly 23 (2003) .

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

- Αναπηρία: Όροι και Ορισμοί. Διαθέσιμο στο:
http://compus.uom.gr/EDU129/document/Uliko_apo_Eishghseis_mathhmatwn/Diafaneies_Power_Point/Anaphria.pdf , Τελευταία επίσκεψη 8|04|2022.
- - Γεωργακοπούλου Ευγενία. Επιστήμη και Τεχνολογία. Διαθέσιμο στο:
<http://evgeniag> , τελευταία επίσκεψη : 8|12|2022.
- ΕΚΠ. (2007). Πρακτική και συναισθηματική υποστήριξη των ατόμων με πρόβλημα όρασης στον εργασιακό χώρο. Διαθέσιμο στο: <http://www.eoty.gr/main/text.asp> , τελευταία επίσκεψη: 08|12|2022.

- Ευγενία Κυρέζη [κλινική ψυχολόγος] , “Τι είναι Αυτισμός ; Συμπτώματα Αυτισμού , Αντιμετώπιση και Θεραπεία” , <https://psychologosonline.gr/blog-psyxologou-gia-online-therapeia/ti-einai-aftismos-symptomata-aftismoy-antimetopisi-therapeia-aftistikon> , Ανάρτηση 2000, Τελευταία επίσκεψη 8|12|2022.
- Μπαστάκη Δέσποινα , “Ο Αυτισμός με απλά λόγια” , <https://www.iaso.gr/medical-directory/details/medical/2022/04/01/o-aytismos-me-apla-logia> , Ανάρτηση 1|04|2022, Τελευταία επίσκεψη 8|04|2022.
- Iatropedia , “Αυτισμός – Τι συμπτώματα παρουσιάζει ένα παιδί ανάλογα με την ηλικία” , <https://www.iatropedia.gr/paidi/aftismos-sto-paidi-afta-einai-ta-proima-symptomata-analoga-tin-ilikia/55714/> , Τελευταία επίσκεψη 8|12|2022.
- Ramey Karehka. (2012). Modern Technology: Advantages and Disadvantages. Διαθέσιμο στο: <https://www.useoftechnology.com/modern-technology-advantagesdisadvantages/> , τελευταία επίσκεψη: 8|04|2022.
- “Φόρα κάτι μπλε κι έλα κοντά μας” , Ημερίδα Ευαισθητοποίησης για τον Αυτισμό στη Λυκόβρυση-Πεύκη Αττικής , σε συνεργασία με το Δήμο Βριλησίων , με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ευαισθητοποίησης για τα άτομα με Αυτισμό (19|04|2022).
- Συνεργασία με τους φροντιστές της Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για Άτομα με Αναπηρία, Ροδίτσα Λαμίας : 25|05|2022.